

**DANYLO HALYTSKY LVIV NATIONAL
MEDICAL UNIVERSITY**

Department of Ukrainian Studies

**UKRAINIAN LANGUAGE
(professional direction)**

Main part

**EXERCISES FOR PRACTICAL CLASSES
of the Ukrainian language**

**for foreign students of the 2nd year of the English-speaking
department of the speciality**

226 «Pharmacy. Industrial pharmacy»

УКРАЇНСЬКА МОВА

(за професійним спрямуванням)

Основна дисципліна

ВПРАВИ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

з української мови

для іноземних студентів 2 курсу

англомовного відділення спеціальності

226 «Фармація. Промислова фармація»

Lviv 2023

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
Кафедра українознавства

УКРАЇНСЬКА МОВА
(за професійним спрямуванням)
Основна дисципліна

ВПРАВИ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
для іноземних студентів
2 курсу
англомовного відділення
спеціальності
226 «Фармація. Промислова фармація»

Обговорено та ухвалено на засіданні методичної комісії кафедри
українознавства (протокол № 10 від 31 травня 2022 року)

Затверджено профільною методичною комісією гуманітарних
дисциплін (протокол № 4 від 31 травня 2022 року)

Львів 2023

УДК 811.161.2 (072)

Ч 96

Чикайло І.В.

Українська мова (за професійним спрямуванням):

вправи для практичних занять з української мови для іноземних студентів 2 курсу англomовного відділення спеціальності 226 «Фармація. Промислова фармація»: навчальний посібник / Укладач: ст.викл. Чикайло І.В. Львів: Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, 2023. 76 с.

Навчальний посібник охоплює лексичний та граматичний матеріал, що покликаний розвинути професійно-орієнтовані навички у майбутніх фармацевтів. Вивчення термінології уможливить вдосконалення набутих знань, що зреалізуються на практиці. Поєднання граматичного підходу із поданням фармацевтичного матеріалу сприятиме досягненню доброго результату роботи на практичних заняттях студентів-іноземців.

Кожну тему оформлено однотипно з урахуванням рекомендованої літератури до кожного заняття.

Адресовано іноземним студентам англomовного відділення закладів вищої медичної освіти, які навчаються за спеціальністю 226 «Фармація. Промислова фармація».

Обговорено та ухвалено на засіданні методичної комісії
кафедри українознавства

(протокол №10 від 31 травня 2022 року)

Затверджено профільною методичною комісією
гуманітарних дисциплін (протокол № 4 від 31 травня 2022 року)

© Львівський національний медичний
університет імені Данила Галицького, 2023

© Ігор Чикайло, 2023

©Кафедра українознавства, 2023

Практичне заняття 1 (2 год.)

Тема: Фармацевтична освіта в Україні

План

1. Ознайомлювальне читання тексту.
2. Вироблення навиків перекладу медичної лексики.
3. Побудова речень за вказаними граматичними конструкціями.

Рекомендована література:

1. Вальченко І. В. Ласкаво просимо!: навч. посібник з української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко, Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011.
2. Українська мова для фармацевтів. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло І.В. – Львів, 2003. – 31 с.
3. Фахове мовлення фармацевта. Лексико-термінологічний рівень. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло І. В. – Львів, 2014. – 30 с.

Вправи і завдання до теми

Exercise 1. Запишіть і запам'ятайте значення слів і словосполучень: / Write down and memorize the meaning of words and phrases:

1. широка мережа – a wide network
2. установи вищої медичної освіти – institutions of higher medical education
3. для вступу – to enter
4. вступні іспити – entrance examinations
5. фізичні та лікувальні властивості ліків – physical and medical properties of medicines
6. проходити практику в аптеках – to have practical training at chemist's shops
7. після закінчення навчання – after graduation
8. проходити інтернатуру – to have a period of internship
9. фармація – pharmacy
10. клінічна фармація – clinical pharmacy
11. технологія фармацевтичних препаратів – technology of pharmaceutical preparations

12. технологія парфумерії і косметичних препаратів – technology of perfumery and cosmetic preparations
13. абітурієнти з-за кордону – applicants from abroad
14. свідчення високого стандарту медичної та фармацевтичної освіти – evidence of a high standard of medical and pharmaceutical education
15. аспірантура – postgraduate study
16. післядипломна наукова освіта – postgraduate education
17. обов'язковий – compulsory
18. писати дисертацію – to write thesis
19. ступінь магістра або кандидата наук – Master's Degree or the Candidate of Science Degree
20. випускники – graduates
21. фармацевти з виготовлення й видачі ліків – dispensing pharmacists
22. хіміки-аналітики аптек – chemists-analysts

Exercise 2. Прочитайте та перекладіть текст «Фармацевтична освіта в Україні». / Read and translate the text «Pharmaceutical education in Ukraine».

ФАРМАЦЕВТИЧНА ОСВІТА В УКРАЇНІ

В Україні існує широка мережа установ вищої медичної освіти, які готують фармацевтів.

Для вступу на фармацевтичний факультет студенти складають письмові вступні іспити з хімії, біології та української мови. Курс навчання триває протягом п'яти років. Протягом перших двох років студент-фармацевти вивчають загальні предмети, такі як ботаніку, фізіологію, загальну хімію, фізику та ін. Протягом третього, четвертого і п'ятого років навчання вони мають заняття зі спеціальних наук, таких як фармакологія, фармакогнозія, фармацевтична хімія, і т. д.

Студенти також мають практичні заняття в лабораторіях, де вони вивчають фізичні та лікувальні властивості ліків. Студенти-фармацевти проходять практику в аптеках, де вони вчаться працювати в якості фармацевта.

Після закінчення навчання всі студенти-фармацевти проходять інтернатуру, яка триває один рік. Тут вони спеціалізуються з наступних фармацевтичних спеціальностей: «Фармація», «Клінічна фармація», «Технологія фармацевтичних препаратів» та «Технологія парфумерії і косметичних препаратів».

Сьогодні близько восьми тисяч іноземних студентів вивчають медицину та фармацію у вищих медичних навчальних закладах України. Це половина всіх іноземних студентів, які навчаються в Україні. Понад тисячу сімсот абітурієнтів з-за кордону вступають в українські медичні університети й академії кожен рік. Це свідчення високого стандарту медичної та фармацевтичної освіти в нашій країні.

У вищих навчальних медичних закладах України є також аспірантура як форма підготовки наукових фахівців. Післядипломна наукова освіта не є обов'язковою. Студенти вчаться і пишуть дисертацію, щоб отримати ступінь доктора філософії.

Після завершення курсу навчання на фармацевтичному факультеті випускники можуть працювати в якості менеджерів, асистентів, фармацевтів з виготовлення й видачі ліків чи хіміків-аналітиків аптек, фармацевтичних заводів або хімічних лабораторій.

Exercise 2. Знайдіть у тексті еквіваленти таких слів і словосполучень. / Find in the text the equivalents of such words and phrases.

To write thesis; after graduation; to take written entrance examinations; to study physical and medical properties of medicines; a period of internship; higher medical educational establishments; the evidence of a high standard; a wide network; pharmacy students; general subjects; postgraduate education; the Master's Degree; graduates; chemist's shops; the Candidate of Science Degree.

Exercise 3. Запишіть дієслова, від яких утворені наступні віддієслівні іменники, у неозначеній формі. / Write the verbs from which the following verbal nouns are formed in the indefinite form.

Завершення, виготовлення, видача, навчання, свідчення, закінчення, вступ.

Exercise 4. Вставте у наступних реченнях потрібні прийменники. / Insert the appropriate prepositions in the following sentences.

1. Студенти мають практичні заняття ... лабораторіях (у, на, до).
2. ... вступу на фармацевтичний факультет студенти складають письмові вступні іспити (до, на, від, для).

3. Студенти складають письмові вступні іспити ... хімії, біології та української мови (від, до, з, для).
4. Студенти-фармацевти проходять практику ... аптеках (під, в, на, для).
5. Протягом третього, четвертого і п'ятого років навчання вони мають заняття ... спеціальних наук (від, для, зі, до).

Exercise 5. Закінчіть речення, використовуючи інформацію тексту. / Complete the sentence using the text information.

1. Курс навчання триває .....
2. Студенти також мають практичні заняття в лабораторіях, де вони ....
3. Після закінчення навчання всі студенти-фармацевти проходять інтернатуру, яка ... .
4. Сьогодні близько восьми тисяч іноземних студентів вивчають медицину та фармацію у ... .
5. Студенти-фармацевти проходять практику в аптеках, де вони ... .
6. У вищих навчальних медичних закладах України є також аспірантура як ... .

Exercise 6. Знайдіть у тексті речення, що побудовані згідно наступних граматичних конструкцій, і запишіть їх. / Find in the text sentences that are built according to the following grammatical constructions and write them down.

ДЕ? існує ЩО?
 ХТО? складає ЩО?
 ЩО? триває СКІЛЬКИ ЧАСУ?
 протягом ЧОГО? ХТО вивчає ЩО?
 ХТО? має ЩО? ДЕ?
 ХТО? проходить ЩО? ДЕ?
 КОЛИ? ХТО? проходить ЩО?
 СКІЛЬКИ? КОГО? вивчають ЩО? ДЕ?
 СКІЛЬКИ? КОГО? вступають у ЩО?
 ДЕ? (у ЧОМУ?) є ЩО?
 ЩО? не є ЯКИМ?

Практичне заняття 2 (2 год.)

Тема: Фармацевтична освіта в Україні

План

1. Ознайомлювальне читання тексту.
2. Вироблення навиків перекладу медичної лексики.
3. Побудова речень за вказаними граматичними конструкціями.

Рекомендована література:

1. Вальченко І. В. Ласкаво просимо!: навч. посібник з української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко, Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011.
2. Українська мова для фармацевтів. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло ІВ. – Львів, 2003. – 31 с.
3. Фахове мовлення фармацевта. Лексико-термінологічний рівень. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло І. В. – Львів, 2014. – 30 с.

Вправи і завдання до теми

Exercise 1. Читайте текст. Поставте питання до кожного речення і дайте коротку відповідь на них. / Read the text. Ask questions for each sentence and give a short answer to them.

ФАРМАЦЕВТИЧНА ОСВІТА В УКРАЇНІ

В Україні існує широка мережа установ вищої медичної освіти, які готують фармацевтів.

Для вступу на фармацевтичний факультет студенти складають письмові вступні іспити з хімії, біології та української мови. Курс навчання триває протягом п'яти років. Протягом перших двох років студент-фармацевт вивчають загальні предмети, такі як ботаніку, фізіологію, загальну хімію, фізику та ін. Протягом третього, четвертого і п'ятого років навчання вони мають заняття зі спеціальних наук, таких як фармакологія, фармакогнозія, фармацевтична хімія, і т. д.

Студенти також мають практичні заняття в лабораторіях, де вони вивчають фізичні та лікувальні властивості ліків. Студенти-

фармацевти проходять практику в аптеках, де вони вчаться працювати в якості фармацевта.

Після закінчення навчання всі студенти-фармацевти проходять інтернатуру, яка триває один рік. Тут вони спеціалізуються з наступних фармацевтичних спеціальностей: «Фармація», «Клінічна фармація», «Технологія фармацевтичних препаратів» та «Технологія парфумерії і косметичних препаратів».

Сьогодні близько восьми тисяч іноземних студентів вивчають медицину та фармацію у вищих медичних навчальних закладах України. Це половина всіх іноземних студентів, які навчаються в Україні. Понад тисячу сімсот абітурієнтів з-за кордону вступають в українські медичні університети й академії кожен рік. Це свідчення високого стандарту медичної та фармацевтичної освіти в нашій країні.

У вищих навчальних медичних закладах України є також аспірантура як форма підготовки наукових фахівців. Післядипломна наукова освіта не є обов'язковою. Студенти вчаться і пишуть дисертацію, щоб отримати ступінь доктора філософії.

Після завершення курсу навчання на фармацевтичному факультеті випускники можуть працювати в якості менеджерів, асистентів, фармацевтів з виготовлення й видачі ліків чи хіміків-аналітиків аптек, фармацевтичних заводів або хімічних лабораторій.

Exercise 2. Прочитайте і запишіть речення, замінюючи слова і словосполучення українськими еквівалентами. / Read and write the sentences, replacing words and phrases with Ukrainian equivalents.

1. В Україні існує (wide network) установ вищої медичної освіти, які (train pharmacists).
2. Для вступу на фармацевтичний факультет студенти (take written entrance exams) з хімії, біології та української мови.
3. Студенти вивчають (physical and medicinal properties of medicines).
4. (After graduation) всі студенти-фармацевти (complete a one-year internship).
5. Сьогодні (about eight thousand foreign students) вивчають медицину та фармацію у (higher medical educational institutions of Ukraine).

6. У вищих навчальних медичних закладах України є також (postgraduate course) як форма (training of scientific specialists).

Exercise 3. Утворіть прикметники від таких іменників: / Form adjectives from the following nouns:

хімія, навчання, наука, фармацевт, медицина, клініка, косметика, вступ.

Exercise 4. Поставте слова у дужках у правильній граматичній формі і запишіть речення з ними. / Put the words in brackets into the correct grammatical form and write sentences with them.

1. У (вищі навчальні медичні заклади) України є також аспірантура як форма підготовки (наукові фахівці).
2. Студенти складають письмові вступні іспити з (хімія, біологія та українська мова).
3. Студенти вчаться і пишуть (дисертація), щоб отримати ступінь (доктор філософії).
4. Це свідчення (високий стандарт) медичної та фармацевтичної освіти в (Україна).
5. В Україні існує широка мережа установ (вища медична освіта), які готують (фармацевти).
6. Курс навчання триває протягом (п'ять роки).

Exercise 5. Дайте письмові відповіді на наступні питання. / Answer the following questions in written.

1. Де готують фармацевтів в Україні?
2. Які іспити складають абітурієнти для вступу на фармацевтичний факультет?
3. Скільки часу вчаться студенти-фармацевти?
4. Які предмети вивчають студенти-фармацевти протягом навчання в університеті?
5. Що вивчають студенти на практичних заняттях у лабораторіях?
6. Де проходять практику студенти-фармацевти?
7. З яких спеціальностей спеціалізуються студенти-фармацевти в інтернатурі?
8. Скільки іноземних студентів навчається у вищих медичних навчальних закладах України сьогодні?

9. Що ви знаєте про таку форму підготовки наукових фахівців як аспірантура?
10. Ким можуть працювати випускники фармацевтичного факультету?

Exercise 6. Прочитайте текст «Фармацевтична освіта в Україні» ще раз і, використовуючи відповіді на питання вправи 4, розкажіть його. / Read the text «Pharmaceutical education in Ukraine» again and, using the answers to the questions in exercise 5, tell it.

Практичне заняття 3 (2 год.)

Тема: Робочий день студента-фармацевта

План

1. Ознайомлювальне читання тексту.
2. Вироблення навиків перекладу медичної лексики.
3. Побудова речень за вказаними граматичними конструкціями.

Рекомендована література:

1. Вальченко І. В. Ласкаво просимо!: навч. посібник з української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко, Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011.
2. Українська мова для фармацевтів. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло ІВ. – Львів, 2003. – 31 с.
3. Фахове мовлення фармацевта. Лексико-термінологічний рівень. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло І. В. – Львів, 2014. – 30 с.

Вправи і завдання до теми

Exercise 1. Прочитайте та перекладіть текст «Робочий день студента-фармацевта». / Read and translate the text «Working day of a student pharmacist».

РОБОЧИЙ ДЕНЬ СТУДЕНТА-ФАРМАЦЕВТА

Я студент Львівського національного медичного університету. Я вчуся на фармацевтичному факультеті. Мій робочий день такий самий як і в будь-якого іншого студента університету.

Заняття в університеті починаються о 9.15, тому в робочі дні мені доводиться вставати о 7 годині. Коли я прокидаюся, я зазвичай лежу в ліжку 5 хвилин, а потім встаю. Я намагаюся щодня застеляти ліжко, але іноді забуваю це зробити. Потім відкриваю вікно, глибоко вдихаю свіже повітря, вмикаю магнітофон і роблю ранкову гімнастику. Потім я приймаю холодний душ, чищу зуби, миюся, одягаюся і снідаю. Фізичні вправи і холодний душ вранці допомагають мені підтримувати себе у формі, тому вони є дуже важливою частиною мого

повсякденного життя, і я намагаюся робити ці процедури регулярно. Як майбутній фармацевт я вважаю, що «Унція профілактики варта фунта лікування».

Я виходжу з дому близько 8:00 і йду в університет. Мені потрібно близько сорока хвилин, щоб дістатися туди. Я приходжу в університет, вітаюся з одногрупниками і ми йдемо до аудиторії. Ми вчимося п'ять днів на тиждень і зазвичай маємо три або чотири пари в день. Мені часто доводиться залишатися після занять в університеті і йти в університетську бібліотеку чи лабораторію.

Протягом перших двох років ми вивчаємо загальні науки, такі як хімія, фізика, фізіологія, ботаніка, англійська, українська, латинська мови і т. д. Протягом наступних трьох років студенти-фармацевти вивчають спеціальні дисципліни, такі як фармацевтика, фармакологія, токсикологія та інші.

Предмети, які ми вивчаємо є важкими, але добре знання цих предметів є необхідним для моєї майбутньої професії. Тому, коли я приходжу додому ввечері, виконання домашнього завдання і підготовка до занять наступного дня забирає у мене багато часу і зусиль. Я зазвичай сиджу допізна і, як правило, не маю багато вільного часу в будні дні. Але коли я не дуже зайнятий, я люблю читати, зустрічатися з друзями і дивитися телевізор.

Я дуже зайнята людина і повинен наполегливо працювати кожен день, але я завжди з нетерпінням чекаю свого наступного робочого дня, тому що мені подобається навчання в університеті, де я отримую багато корисних знань та необхідного досвіду, щоб стати хорошим фармацевтом і допомагати хворим людям.

Exercise 2. Знайдіть у тексті еквіваленти таких слів і словосполучень. / Find in the text the equivalents of such words and phrases.

The pharmaceutical faculty; weekdays; working day; to switch on tape recorder; to take a cold shower; to keep up one's good form; pharmacist; prevention; to study general sciences; to study special subjects; to be necessary for my future profession; to sit up late; as a rule; work hard every day; to get a lot of useful knowledge and necessary experience.

Exercise 3. Закінчіть речення, використовуючи інформацію тексту. / Complete the sentence using the text information.

Мій робочий день такий самий як і в будь-якого .....

Заняття в університеті починаються о 9.15, тому ... .
Потім відкриваю вікно, глибоко вдихаю свіже повітря,
вмикаю магнітофон і ... .
Я виходжу з дому близько 8:00 і ... .
Мені часто доводиться залишатися після занять в
університеті і ... .
Протягом перших двох років ми вивчаємо загальні науки,
такі як ... .
Я зазвичай сиджу допізна і, як правило, не маю ... .
Коли я не дуже зайнятий, я ... .

Exercise 4. Прочитайте і запишіть речення, замінюючи слова і словосполучення українськими еквівалентами. / Read and write the sentences, replacing words and phrases with Ukrainian equivalents.

1. Я зазвичай сиджу допізна і, (as a rule), не маю багато вільного часу в (weekdays).
2. Протягом перших двох років ми вивчаємо (general sciences).
3. Фізичні вправи і холодний душ вранці допомагають мені (keep up good form).
4. Я дуже зайнята людина і повинен (work hard every day).
5. Протягом наступних трьох років студенти-фармацевти вивчають (special subjects).
6. Предмети, які ми вивчаємо є важкими, але (good knowledge of these subjects) є необхідним для (my future profession).
7. Я приходжу в університет, (say hello to my classmates) і ми йдемо до аудиторії.

Exercise 5. Закінчіть речення, ставлячи слова і словосполучення у правильній граматичній формі. / Complete the sentences by putting the words and phrases in the correct grammatical form.

1. Потім відкриваю вікно, глибоко вдихаю свіже повітря, вмикаю магнітофон і роблю (ранкова гімнастика).
2. Добре знання (ці предмети) є необхідним для (моя майбутня професія).
3. Мені часто доводиться залишатися після занять в (університет) і йти в (університетська бібліотека) чи лабораторію.
4. Я приходжу в університет, вітаюся з (одногрупники) і ми йдемо до (аудиторія).

5. Мій робочий день такий самий як і в будь-якого (інший студент університет).

Exercise 6. Знайдіть у тексті речення, що побудовані згідно наступних граматичних конструкцій, і запишіть їх. / Find in the text sentences that are built according to the following grammatical constructions and write them down.

ХТО? вчиться ДЕ?
ЩО? починається КОЛИ?
КОМУ? потрібно СКІЛЬКИ ЧАСУ?
ХТО? йде КУДИ?
ХТО? вчиться СКІЛЬКИ ЧАСУ?
КОЛИ? ХТО? вивчає ЩО?
ЩО? є необхідним для ЧОГО?
ЩО? забирає у КОГО? ЩО?
ХТО? любить ЩО РОБИТИ?
ХТО? повинен ЩО РОБИТИ?
КОМУ? Подобається ЩО?
ХТО? отримує ЩО?

Exercise 7. Дайте письмові відповіді на наступні питання. / Answer the following questions in written.

1. Де ви вчитеся?
2. Коли починаються заняття в університеті?
3. Коли ви встаєте в будні дні?
4. Чи легко вам рано вставати?
5. Що ви робите вранці?
6. У котрій годині ви зазвичай виходите з дому?
7. Скільки часу вам потрібно, щоб дістатися до університету?
8. Скільки пар ви звичайно маєте в день?
9. Які предмети вивчають студенти-фармацевти на I-II курсах?
10. Які предмети вивчають студенти-фармацевти на третьому, четвертому і п'ятому курсах?
11. Що ви робите, коли ви приходите додому з університету?
12. Що ви любите робити у вільний час?

Exercise 8. Прочитайте текст «Робочий день студента-фармацевта» ще раз і, використовуючи відповіді на питання вправи 4, розкажіть його. / Read the text «Working day of a

student pharmacist» again and, using the answers to the questions in exercise 7, tell it.

Практичне заняття 4 (2 год.)

Тема: Фармакологія як фармацевтична наука

План

1. Ознайомлювальне читання тексту.
2. Вироблення навиків перекладу медичної лексики.
3. Побудова речень за вказаними граматичними конструкціями.

Рекомендована література:

1. Вальченко І. В. Ласкаво просимо!: навч. посібник з української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко, Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011.
2. Українська мова для фармацевтів. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло ІВ. – Львів, 2003. – 31 с.
3. Фахове мовлення фармацевта. Лексико-термінологічний рівень. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло І. В. – Львів, 2014. – 30 с.

Вправи і завдання до теми

Exercise 1. Запишіть і запам'ятайте значення слів і словосполучень: / Write down and memorize the meaning of words and phrases:

- лікарський – medical; doctor's
- лікарський засіб — therapeutic agent
- введення – introduction (of drug)
- властивість (**мн.** властивості) – characteristic, property; quality
- розподіл – distribution
- перетворення – transformation
- виведення = (**мед.**)видалення – extraction
- взаємодія – interaction
- сировина – raw materials

походження – origin
життєдіяльність – vital activity, vital functions
впровадження – introduction, application
спиратися – (**тут**) to base oneself (on, upon)
досягнення – achievement
крім того – besides that, moreover, furthermore
досліджувати – to investigate, to examine, to research; to study
вплив – influence; effect
оскільки – so far as; as much as
цінність (**мн.**) цінності – value, worth
таким чином – in such a way
ланка – link
безперечно – to be sure, no doubt, beyond question
чіткий – (**тут**) definitive, strict
спрямованість – direction
неточність – incorrectness, inexactitude, inaccuracy
порушення – disorder; impairment
закономірність(закономірності) – regularity, rule
обґрунтовувати – to base, to ground; to prove, to substantiate,
to give proofs (*of*)
умова (**и**) – condition (**s**)
виконувати роль – to play a part; to take the part (*of*)
ВООЗ (Всесвітня організація охорони здоров'я) – World
Health Organization (WHO)
переоцінення – reassessment; revaluation, reappraisal
розроблення – elaboration; development
відокремитись / відокремлюватися – to be separated
самостійний – separate; self-dependent
випромінювання – radiation, emanation, emission
сприяти – to help; to promote
виведення – removing
радіонуклід – radioactive nuclide (nucleus) , radionuclide
сукупність – totality, aggregate, whole
навколишнє середовище – surroundings; environment
запобігання – prevention; protection, preservation
ускладнення – complication
застосування – application, use
профілактика – (**мед.**) prophylaxis; preventive activities,
preventive measures

Exercise 2. Прочитайте та перекладіть текст «Фармакологія як фармацевтична наука». / Read and translate the text «Pharmacology as a pharmaceutical science».

ФАРМАКОЛОГІЯ ЯК ФАРМАЦЕВТИЧНА НАУКА

Фармакологія (грец. pharmakon - лікарський засіб або отрута і logos – наука, вчення) – наука, що вивчає дію лікарських та інших біологічно активних речовин на організм людини і тварин. Видатний український учений академік О.І.Черкес дав таке визначення фармакології: «Фармакологія – це наука про фізіологічні та біохімічні механізми лікарських засобів, про їх фізико-хімічні властивості, шляхи введення в організм, розподіл, перетворення, виведення, дозування, про всі аспекти взаємодії лікарських засобів з організмом». Фармакологія вивчає такі головні питання:

1. Зміни, які відбуваються в органах і системах організму під впливом лікарських засобів.

2. Перетворення лікарських речовин в організмі.

3. Використання лікарських засобів для лікування хворих і з профілактичною метою.

Одним з важливих завдань фармакології є створення нових високоефективних лікарських засобів на основі продуктів хімічного і напівхімічного синтезу, сировини природного походження (рослини, тканини органів тварин, мінерали, продукти життєдіяльності мікроорганізмів і грибів) на основі генно-інженерних технологій, а також вивчення механізмів їхньої дії з наступним впровадженням у медичну практику.

Фармакологія тісно пов'язана з фармацевтичними науками: фармацевтичною хімією – наукою про хімічну будову і фізико-хімічні властивості лікарських речовин, фармакогнозією – наукою про сировину рослинного і тваринного походження для отримання лікарських засобів, технологією лікарських форм. Вивчаючи різні механізми дії лікарських речовин, фармакологія спирається на досягнення інших наук – фізіології, біохімії, фізики, біофізики, фізичної хімії тощо. Крім того, досліджуючи вплив лікарських речовин на організм хворої людини, фармакологія ґрунтується на даних патологічної анатомії й патологічної фізіології. Оскільки останнє слово відносно цінності лікарських засобів належить клінічній медицині, виникла нова наука – клінічна фармакологія. Таким чином фармакологія як фундаментальна медико-біологічна наука в системі вищої медичної освіти є сполучною ланкою між теоретичними і клінічними дисциплінами, яка допомагає лікареві будь-якої спеціальності успішно використовувати її можливості в медичній практиці.

Знання фармакології є, безперечно, важливими для лікаря будь-якої спеціальності. Більшість лікарських засобів – це високоактивні

речовини з чіткою спрямованістю дії, і найменша неточність у призначенні їх може спричинити серйозні порушення в організмі хворого. Фармакологія поділяється на три основні розділи: теоретичний (загальний), експериментальний і клінічний.

Теоретична (загальна) фармакологія вивчає основні закономірності взаємодії організму й лікарських речовин, обґрунтовує методи дослідження нових біологічно активних сполук і раціональне застосування відомих лікарських засобів, а також створює теорії і концепції щодо механізмів дії і фармакологічної активності цих речовин. **Експериментальна фармакологія** вивчає вплив біологічно активних і лікарських речовин на організм тварин в умовах експерименту, виконує роль сполучної ланки між теоретичною і клінічною фармакологією. Складовими частинами її є фізико-хімічна, біохімічна і фізіологічна фармакологія. **Клінічна фармакологія** вивчає вплив лікарських речовин на організм людини. Згідно з визначенням ВООЗ, клінічна фармакологія вивчає взаємодію лікарських речовин з організмом людини в умовах патології. Завданням клінічної фармакології є дослідження нових і переоцінювання відомих препаратів, удосконалення лікарської терапії, розроблення методів ефективнішого і безпечнішого використання лікарських засобів.

У процесі розвитку фармакології від неї відокремились і стали самостійними деякі розділи (наприклад, токсикологія, вітамінологія), сформувались нові наукові напрями.

Різні системи організму генетично детерміновані і скоординовані з імунною системою. Тому застосування лікарських засобів може тією чи іншою мірою впливати на імунітет у вигляді імуностимуляції чи імунодепресії. Це зумовило виникнення в 60-х роках імунофармакології, яка вивчає вплив на імунітет різних лікарських засобів. Радіаційна фармакологія вивчає дію відомих лікарських засобів на організм людини і тварин при ураженні іонізуючим випромінюванням, проводить пошук нових високоефективних радіопротекторів і речовин, що сприяють виведенню радіонуклідів. Сукупність процесів, що зумовлюють взаємодію лікарської речовини й організму, позначають як систему організм – лікарський засіб. Вивчення цієї системи в комплексі із взаємодією її з навколишнім середовищем є методологічною основою сучасної фармакології.

У ХХ ст. відокремились деякі розділи фармакологічної науки. **Фітотерапія** (від грец. phytos - рослина) вивчає дію на організм біологічно активних речовин рослин. **Токсикологія** (грец. toxicon - отрута і logos - наука) вивчає механізм токсичної дії лікарських засобів і розробляє методи запобігання отруєнь лікарськими та

іншими засобами, лікування у випадках отруєнь та ускладнень фармакотерапії. **Хіміотерапія** вивчає застосування хіміотерапевтичних засобів для лікування, а також профілактики інфекційних, паразитарних, онкологічних та інших захворювань.

Exercise 3. Знайдіть у тексті еквіваленти таких слів і словосполучень. / Find in the text the equivalents of such words and phrases.

The effect of medicinal and other biologically active substances; definition of pharmacology; ways of introduction into the body; all aspects interaction of medicines with the body; under the influence of drugs; the creation of new highly effective drugs; products of chemical and semi-chemical synthesis; raw materials of plant and animal origin; various mechanisms of action of medicinal substances; the data of pathological anatomy and pathological physiology; pharmacology as a fundamental medical and biological science; is a connecting link between theoretical and clinical disciplines; highly active substances with a clear direction; the slightest inaccuracy in prescription; to cause serious disorders; the main laws of the interaction of the organism and medicinal substances; under experimental conditions; in conditions of pathology; improvement of drug therapy; some sections separated from pharmacology and became independent; in the form of immunostimulation or immunodepression; the effect of various drugs on the immune system; to study the mechanism of the toxic effect of drugs.

Exercise 4. Запишіть дієслова, від яких утворені наступні віддієслівні іменники, у неозначеній формі. / Write the verbs from which the following verbal nouns are formed in the indefinite form.

Вчення, визначення, введення, перетворення, виведення, дозування, використання, походження, впровадження, отримання, досягнення, знання, порушення, застосування, удосконалення, виникнення, випромінювання, запобігання, лікування.

Exercise 5. Вставте у наступних реченнях потрібні прийменники. / Insert the appropriate prepositions in the following sentences.

1. Фармакологія як фундаментальна медико-біологічна наука ... системі вищої медичної освіти є сполучною ланкою ... теоретичними і клінічними дисциплінами (у, від, за, між, на).
2. Радіаційна фармакологія вивчає дію відомих лікарських засобів ... організм людини і тварин ... ураженні іонізуючим випромінюванням (під, у, на, за, під, при).
3. Фармакогнозія – наука ... сировину рослинного і тваринного походження ... отримання лікарських засобів (за, на, про, під, для).
4. ... процесі розвитку фармакології ... неї відокремились і стали самостійними деякі розділи (на, у, під, від, за).
5. Одним ... важливих завдань фармакології є створення нових високоефективних лікарських засобів ... основі продуктів хімічного і напівхімічного синтезу (від, на, з, в, під).

Exercise 6. Закінчіть речення, використовуючи інформацію тексту. / Complete the sentence using the text information.

1. Вивчаючи різні механізми дії лікарських речовин, фармакологія спирається на досягнення ....
2. Фармакологія – наука, що вивчає ... .
3. Фармакологія поділяється на ... .
4. У процесі розвитку фармакології від неї відокремились і ... .
5. Застосування лікарських засобів може тією чи іншою мірою впливати на ... .
6. Різні системи організму генетично детерміновані і ... .

Exercise 7. Знайдіть у тексті речення, що побудовані згідно наступних граматичних конструкцій, і запишіть їх. / Find in the text sentences that are built according to the following grammatical constructions and write them down.

- ЩО? – ЩО?
- ЩО? – це ЩО?
- ЩО? вивчає ЩО?
- ЧИМ? є ЩО?
- ЩО? пов'язане з ЧИМ?
- ЩО? спирається на ЩО?
- ЩО? ґрунтується на ЧОМУ?
- ЩО? відносно ЧОГО? належить ЧОМУ?

ЩО? є важливим для КОГО?
ЩО? поділяється на ЩО?
КОЛИ? від ЧОГО? відокремилось ЩО?
ЩО? може впливати на ЩО?
ЩО? позначають як ЩО?

Практичне заняття 5 (2 год.)

Тема: Фармакологія як фармацевтична наука

План

1. Ознайомлювальне читання тексту.
2. Вироблення навиків перекладу медичної лексики.
3. Побудова речень за вказаними граматичними конструкціями.

Рекомендована література:

1. Вальченко І. В. Ласкаво просимо!: навч. посібник з української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко, Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011.
2. Українська мова для фармацевтів. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло ІВ. – Львів, 2003. – 31 с.
3. Фахове мовлення фармацевта. Лексико-термінологічний рівень. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло І. В. – Львів, 2014. – 30 с.

Вправи і завдання до теми

Exercise 1. Прочитайте текст «Фармакологія як фармацевтична наука». Поставте питання до кожного речення і дайте коротку відповідь на них. / Read the text «Pharmacology as a pharmaceutical science». Ask questions for each sentence and give a short answer to them.

ФАРМАКОЛОГІЯ ЯК ФАРМАЦЕВТИЧНА НАУКА

Фармакологія (грец. pharmakon - лікарський засіб або отрута і logos – наука, вчення) – наука, що вивчає дію лікарських та інших біологічно активних речовин на організм людини і тварин. Видатний український учений академік О.І.Черкес дав таке

визначення фармакології: «Фармакологія – це наука про фізіологічні та біохімічні механізми лікарських засобів, про їх фізико-хімічні властивості, шляхи введення в організм, розподіл, перетворення, виведення, дозування, про всі аспекти взаємодії лікарських засобів з організмом».

Фармакологія вивчає такі головні питання:

1. Зміни, які відбуваються в органах і системах організму під впливом лікарських засобів.

2. Перетворення лікарських речовин в організмі.

3. Використання лікарських засобів для лікування хворих і з профілактичною метою.

Одним з важливих завдань фармакології є створення нових високоефективних лікарських засобів на основі продуктів хімічного і напівхімічного синтезу, сировини природного походження (рослини, тканини органів тварин, мінерали, продукти життєдіяльності мікроорганізмів і грибів) на основі генно-інженерних технологій, а також вивчення механізмів їхньої дії з наступним впровадженням у медичну практику.

Фармакологія тісно пов'язана з фармацевтичними науками: фармацевтичною хімією – наукою про хімічну будову і фізико-хімічні властивості лікарських речовин, фармакогнозією – наукою про сировину рослинного і тваринного походження для отримання лікарських засобів, технологією лікарських форм. Вивчаючи різні механізми дії лікарських речовин, фармакологія спирається на досягнення інших наук – фізіології, біохімії, фізики, біофізики, фізичної хімії тощо. Крім того, досліджуючи вплив лікарських речовин на організм хворої людини, фармакологія ґрунтується на даних патологічної анатомії й патологічної фізіології. Оскільки останнє слово відносно цінності лікарських засобів належить клінічній медицині, виникла нова наука – клінічна фармакологія. Таким чином фармакологія як фундаментальна медико-біологічна наука в системі вищої медичної освіти є сполучною ланкою між теоретичними і клінічними дисциплінами, яка допомагає лікареві будь-якої спеціальності успішно використовувати її можливості в медичній практиці. Знання фармакології є, безперечно, важливими для лікаря будь-якої спеціальності. Більшість лікарських засобів – це високоактивні речовини з чіткою спрямованістю дії, і найменша неточність у призначенні їх може спричинити серйозні порушення в організмі хворого. Фармакологія поділяється на три основні розділи: теоретичний (загальний), експериментальний і клінічний. **Теоретична (загальна) фармакологія** вивчає основні закономірності взаємодії організму й лікарських речовин, обґрунтовує методи дослідження

нових біологічно активних сполук і раціональне застосування відомих лікарських засобів, а також створює теорії і концепції щодо механізмів дії і фармакологічної активності цих речовин.

Експериментальна фармакологія вивчає вплив біологічно активних і лікарських речовин на організм тварин в умовах експерименту, виконує роль сполучної ланки між теоретичною і клінічною фармакологією. Складовими частинами її є фізико-хімічна, біохімічна і фізіологічна фармакологія.

Клінічна фармакологія вивчає вплив лікарських речовин на організм людини. Згідно з визначенням ВООЗ, клінічна фармакологія вивчає взаємодію лікарських речовин з організмом людини в умовах патології. Завданням клінічної фармакології є дослідження нових і переоцінення відомих препаратів, удосконалення лікарської терапії, розроблення методів ефективнішого і безпечнішого використання лікарських засобів.

У процесі розвитку фармакології від неї відокремились і стали самостійними деякі розділи (наприклад, токсикологія, вітамінологія), сформувались нові наукові напрями.

Різні системи організму генетично детерміновані і скоординовані з імунною системою. Тому застосування лікарських засобів може тією чи іншою мірою впливати на імунітет у вигляді імуностимуляції чи імунодепресії. Це зумовило виникнення в 60-х роках імунофармакології, яка вивчає вплив на імунітет різних лікарських засобів. Радіаційна фармакологія вивчає дію відомих лікарських засобів на організм людини і тварин при ураженні іонізуючим випромінюванням, проводить пошук нових високоефективних радіопротекторів і речовин, що сприяють виведенню радіонуклідів. Сукупність процесів, що зумовлюють взаємодію лікарської речовини й організму, позначають як систему організм – лікарський засіб. Вивчення цієї системи в комплексі із взаємодією її з навколишнім середовищем є методологічною основою сучасної фармакології.

У ХХ ст. відокремились деякі розділи фармакологічної науки. **Фітотерапія** (від грец. phytos - рослина) вивчає дію на організм біологічно активних речовин рослин. **Токсикологія** (грец. toxicon - отрута і logos - наука) вивчає механізм токсичної дії лікарських засобів і розробляє методи запобігання отруєнь лікарськими та іншими засобами, лікування у випадках отруєнь та ускладнень фармакотерапії. **Хіміотерапія** вивчає застосування хіміотерапевтичних засобів для лікування, а також профілактики інфекційних, паразитарних, онкологічних та інших захворювань.

Exercise 2. Прочитайте і запишіть речення, замінюючи слова і словосполучення українськими еквівалентами. / Read and write the sentences, replacing words and phrases with Ukrainian equivalents.

1. Одним з важливих завдань фармакології є створення нових високоефективних (therapeutic agents on the base of chemical synthesis products).
2. (In the process of pharmacology development) від неї відокремились і стали самостійними деякі розділи, сформувавались (new scientific directions).
3. Фармакологія (is based on data of pathological anatomy) й патологічної фізіології.
4. Клінічна фармакологія вивчає (influence of medicinal substances on the organism of person).
5. Фармацевтична хімія – наука (about the chemical structure) і (physico-chemical properties of medicinal substances).
6. Знання фармакології є, безперечно, важливими (for a doctor of any speciality).
7. Досліджуючи (the effect of medicinal substances on the body of a sick person), фармакологія ґрунтується на (the data of pathological anatomy and pathological physiology).

Exercise 3. Назвіть і запишіть іменники, від яких утворені наступні прикметники: / Name and write the nouns from which the following adjectives are formed:

Фундаментальний, хімічний, патологічний, клінічний, інфекційний, паразитарний, онкологічний, теоретичний, радіаційний, ефективний, терапевтичний, фізіологічний, науковий, тваринний, рослинний, природний.

Exercise 4. Доповніть речення, вибираючи потрібні слова у дужках. / Complete the sentences by choosing the correct words in brackets.

1. Досліджуючи ... лікарських речовин на організм хворої людини, фармакологія ґрунтується на даних патологічної анатомії й патологічної фізіології (походження, розвиток, вплив, синтез).

2. Застосування лікарських засобів може тією чи іншою мірою ... на імунітет у вигляді імуностимуляції чи імунодепресії (вивчати, створювати, впливати, дозувати).
3. Клінічна фармакологія вивчає ... лікарських речовин з організмом людини в умовах патології (розвиток, лікування, дозування, взаємодію).
4. Фітотерапія ... дію на організм біологічно активних речовин рослин (визначає, перетворює, вивчає, виводить).
5. Фармакологія як фундаментальна медико-біологічна наука в ... є сполучною ланкою між теоретичними і клінічними дисциплінами (системі середньої освіти, клінічній медицині, системі вищої медичної освіти, медичній практиці).

Exercise 5. Дайте відповіді на наступні питання. / Answer the following questions.

1. Що таке фармакологія?
2. Яке визначення фармакології дає український учений О.І.Черкес?
3. Які головні питання вивчає фармакологія?
4. Що є одним з важливих завдань фармакології?
5. З якими науками тісно пов'язана фармакологія і, на досягнення яких наук вона спирається?
6. Чому фармакологія є сполучною ланкою між теоретичними і клінічними дисциплінами?
7. Чому знання фармакології є важливими для лікаря будь-якої спеціальності?
8. На які три основні розділи поділяється фармакологія?
9. Що вивчає теоретична (загальна) фармакологія?
10. Що вивчає експериментальна фармакологія?
11. Що вивчає клінічна фармакологія?
12. Що є завданням клінічної фармакології?
13. Які нові наукові напрями сформувались у процесі розвитку фармакології?
14. Що є методологічною основою сучасної фармакології?
15. Які розділи фармакологічної науки відокремились від неї у ХХ ст.? Що ви можете розказати про них?

Exercise 6. Прочитайте текст «Фармакологія як фармацевтична наука» ще раз і, використовуючи відповіді на питання вправи 5, розкажіть його. / Read the text

«Pharmacology as a pharmaceutical science» once again and, using the answers to the questions in exercise 5, retell it.

Практичне заняття 6 (2 год.)

Тема: Фармакодинаміка

План

1. Ознайомлювальне читання тексту.
2. Вироблення навиків перекладу медичної лексики.
3. Побудова речень за вказаними граматичними конструкціями.

Рекомендована література:

1. Вальченко І. В. Ласкаво просимо!: навч. посібник з української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко, Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011.
2. Українська мова для фармацевтів. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло ІВ. – Львів, 2003. – 31 с.
3. Фахове мовлення фармацевта. Лексико-термінологічний рівень. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло І. В. – Львів, 2014. – 30 с.

Вправи і завдання до теми

Exercise 1. Запишіть і запам'ятайте значення слів і словосполучень: / Write down and memorize the meaning of words and phrases:

- сутність – basic nature, essence, essentiality
- взаємодія – interaction
- рецептор – receptor
- вплив – influence
- залежно – depending (on)
- препарат – preparation
- медичний препарат – medicine
- перебіг – course
- супутній – accompanying
- отрута – poison, toxin(e)
- зілля – herbs

сила – strength, force, vigour; power, might, force; intensity; efficacy;
лікарський засіб – therapeutic agent
речовина – substance, matter
насамперед – first of all
первинний – primary; initial
мішень – target
гальмування (пригнічення) – inhibition (depression)
збудження (стимуляція) – excitation (stimulation)
обмін речовин = метаболізм – metabolism
таким чином – thus, so, in such a way
з'ясування – clarification; elucidation; ascertaining.
яким чином – how
викликати = спричинювати – to cause
під впливом – under the influence of
дослідження – investigation, research, study
полягати = зводитися до чогось – to consist (in) ; to lie (in)
дозволяти – to allow, to permit, to let
спрямовано – purposefully; purposely; on purpose
однаковий – the same, identical
проте – but, however
умовно – conditionly; conventionally
об'єднувати / об'єднати – to join, to unite
пов'язаний – connected (with)
відповідно до – in accordance (conformity) with; accordingly
to
властивість (властивості) – characteristic, property; quality

**Exercise 2. Прочитайте та перекладіть текст
«Фармакодинаміка». / Read and translate the text
«Pharmacodynamics».**

ФАРМАКОДИНАМІКА

Фармакодинаміка – це розділ фармацевтичної хімії, що вивчає: 1) механізми дії (сутність процесів взаємодії ліків з тканинними, клітинними або субклітинними рецепторами); 2) фармакологічні ефекти (вплив препарату залежно від віку, статі хворого, характеру та перебігу захворювання, супутньої патології); 3) локалізацію дії ліків.

Фармакодинаміка (грец. pharmakon – ліки, отрута, зілля і dynamis – сила) вивчає комплекс змін в організмі під впливом лікарських засобів. Фармакодинаміку можна визначити як розділ фармакології, що вивчає дію лікарських засобів на організм.

Головне завдання – вивчення механізму дії лікарських речовин, насамперед первинної фармакологічної реакції.

Фармакологічний ефект - це результат взаємодії між лікарською речовиною і організмом, яка починається з впливу лікарської речовини на мішені, або рецептори, клітини. Далі відбуваються зміни - гальмування (пригнічення) або збудження (стимуляція) функції, обміну речовин у тканинах і органах.

Таким чином, основним завданням фармакодинаміки є з'ясування питання про те, в якому місці людського організму та яким чином лікарські засоби викликають ті чи інші ефекти. Функції клітин, органів і тканин змінюються під впливом ліків, тому завдання фармакодинамічних досліджень полягає у з'ясуванні механізму, характеру та виду дії лікарських препаратів на організм.

Знання механізму дії лікарського засобу дозволяє лікарю спрямовано обирати необхідний препарат. Зазвичай, механізм дії лікарського засобу експериментально вивчається на тваринах, тому що він майже завжди однаковий у тварини та людини.

Механізмів дії лікарських засобів багато, проте їх умовно можна об'єднати у дві групи: перша група механізмів пов'язана з тими випадками, коли ліки діють на специфічні рецептори, – це рецепторні механізми. Друга група механізмів пов'язана з ліками, які, відповідно до своїх фізико-хімічних властивостей, діють не через рецептори. Це, перш за все, дія лікарських засобів на специфічні ферменти, їх фізико-хімічний вплив на мембрани клітин і пряма хімічна взаємодія з речовинами клітин.

Exercise 3. Знайдіть у тексті еквіваленти таких слів і словосполучень. / Find in the text the equivalents of such words and phrases.

Mechanisms of action; pharmacological effects; depending on age, sex of patient; localization of medicine action; course of illness; basic nature process; accompanying pathology; therapeutic agent; the initial pharmacological reaction; an interaction between medical substance and organism; an influence of medical substance on targets and receptors; under the influence of medicine; the mechanism of action of the drug; it is possible to unite them into two groups.

Exercise 4. Запишіть дієслова, від яких утворені наступні віддієслівні іменники, у неозначеній формі. / Write the verbs

from which the following verbal nouns are formed in the indefinite form.

Локалізація, вивчення, вплив, гальмування, пригнічення, збудження, стимуляція, з'ясування, дослідження, знання.

Exercise 5. Вставте у наступних реченнях потрібні прийменники. / Insert the appropriate prepositions in the following sentences.

1. Фармакодинаміка вивчає комплекс змін в організмі ... впливом лікарських засобів (під, за, на, у).
2. Далі відбуваються зміни - гальмування або збудження функції, обміну речовин ... тканинах і органах (за, під, на, у).
3. Механізм дії лікарського засобу майже завжди однаковий ... тварини та людини (на, у, за, від).
4. Завдання фармакодинамічних досліджень полягає ... з'ясуванні механізму, характеру та виду дії лікарських препаратів ... організм (у, під, за, на).
5. Фармакологічний ефект - це результат взаємодії ... лікарською речовиною і організмом (під, між, за, на).
6. Механізм дії лікарського засобу експериментально вивчається ... тваринах (у, за, від, на).
7. Функції клітин, органів і тканин змінюються ... впливом ліків (під, за, від, на, у).

Exercise 6. Закінчіть речення, використовуючи інформацію тексту. / Complete the sentence using the text information.

1. Механізм дії лікарського засобу експериментально вивчається на тваринах, тому що він ..... .
2. Фармакологічний ефект - це результат взаємодії між лікарською речовиною і організмом, яка ... .
3. Знання механізму дії лікарського засобу дозволяє ... .
4. Фармакодинаміка вивчає комплекс змін в ... .
5. Головне завдання – вивчення механізму дії ... .
6. Фармакодинаміку можна визначити як розділ фармакології, що ... .

Exercise 7. Знайдіть у тексті речення, що побудовані згідно наступних граматичних конструкцій, і запишіть їх. / Find in the text sentences that are built according to the following grammatical constructions and write them down.

ЩО? – це ЩО?

ЩО? вивчає ЩО?
ЩО? – ЩО?
ЧИМ? є ЩО?
ЩО? змінюється під ЧИМ?
ЩО? полягає у ЧОМУ?
ЩО? дозволяє КОМУ? ЩО РОБИТИ?
ЩО? вивчається на КОМУ?
ЩО? можна об'єднати у ЩО?
ЩО? діє на ЩО?
ЩО? пов'язано з ЧИМ?

Практичне заняття 7 (2 год.)

Тема: Фармакодинаміка

План

1. Ознайомлювальне читання тексту.
2. Вироблення навиків перекладу медичної лексики.
3. Побудова речень за вказаними граматичними конструкціями.

Рекомендована література:

1. Вальченко І. В. Ласкаво просимо!: навч. посібник з української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко, Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011.
2. Українська мова для фармацевтів. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло ІВ. – Львів, 2003. – 31 с.
3. Фахове мовлення фармацевта. Лексико-термінологічний рівень. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло І. В. – Львів, 2014. – 30 с.

Вправи і завдання до теми

Exercise 1. Прочитайте текст «Фармакодинаміка». Поставте питання до кожного речення і дайте коротку відповідь на них. / Read the text «Pharmacodynamics». Ask questions for each sentence and give a short answer to them.

ФАРМАКОДИНАМІКА

Фармакодинаміка – це розділ фармацевтичної хімії, що вивчає: 1) механізми дії (сутність процесів взаємодії ліків з тканинними, клітинними або субклітинними рецепторами); 2) фармакологічні ефекти (вплив препарату залежно від віку, статі хворого, характеру та перебігу захворювання, супутньої патології); 3) локалізацію дії ліків.

Фармакодинаміка (грец. pharmakon – ліки, отрута, зілля і dynamis – сила) вивчає комплекс змін в організмі під впливом лікарських засобів. Фармакодинаміку можна визначити як розділ фармакології, що вивчає дію лікарських засобів на організм. Головне завдання – вивчення механізму дії лікарських речовин, насамперед первинної фармакологічної реакції.

Фармакологічний ефект - це результат взаємодії між лікарською речовиною і організмом, яка починається з впливу лікарської речовини на мішені, або рецептори, клітини. Далі відбуваються зміни - гальмування (пригнічення) або збудження (стимуляція) функції, обміну речовин у тканинах і органах.

Таким чином, основним завданням фармакодинаміки є з'ясування питання про те, в якому місці людського організму та яким чином лікарські засоби викликають ті чи інші ефекти. Функції клітин, органів і тканин змінюються під впливом ліків, тому завдання фармакодинамічних досліджень полягає у з'ясуванні механізму, характеру та виду дії лікарських препаратів на організм.

Знання механізму дії лікарського засобу дозволяє лікарю спрямовано обирати необхідний препарат. Зазвичай, механізм дії лікарського засобу експериментально вивчається на тваринах, тому що він майже завжди однаковий у тварини та людини.

Механізмів дії лікарських засобів багато, проте їх умовно можна об'єднати у дві групи: перша група механізмів пов'язана з тими випадками, коли ліки діють на специфічні рецептори, – це рецепторні механізми. Друга група механізмів пов'язана з ліками, які, відповідно до своїх фізико-хімічних властивостей, діють не через рецептори. Це, перш за все, дія лікарських засобів на специфічні ферменти, їх фізико-хімічний вплив на мембрани клітин і пряма хімічна взаємодія з речовинами клітин.

Exercise 2. Прочитайте і запишіть речення, замінюючи слова і словосполучення українськими еквівалентами. / Read and write the sentences, replacing words and phrases with Ukrainian equivalents.

1. Знання механізму (action of therapeutic agent) дозволяє лікарю спрямовано (to choose necessary preparation).
2. Фармакологічний ефект - це (result of an interaction between medical substance and organism).
3. Головне завдання фармакодинаміки – вивчення механізму дії лікарських речовин, (first of all the initial pharmacological reaction).
4. Функції клітин, органів і тканин (are changing under the influence of medicine).
5. Механізми дії лікарських засобів умовно можна (to unite into two groups).
6. Фармакодинаміку можна визначити (as a branch of pharmacology), що вивчає (the effect of drugs on the body).

Exercise 3. Назвіть і запишіть іменники, від яких утворені наступні прикметники: / Name and write the nouns from which the following adjectives are formed:

Хімічний, рецепторний, лікарський, фізико-хімічний, експериментальний, фармакодинамічний, фармакологічний, тканинний, клітинний.

Exercise 4. Доповніть речення, вибираючи потрібні слова у дужках. / Complete the sentences by choosing the correct words in brackets.

1. Функції клітин, органів і тканин (формуються, вивчаються, змінюються) під впливом ліків.
2. Знання (реакції, механізму, форми) дії лікарського засобу дозволяє лікарю спрямовано обирати необхідний препарат.
3. Завдання фармакодинамічних досліджень полягає у з'ясуванні механізму, характеру та виду дії лікарських препаратів на (організм, тіло, клітину).
4. Механізмів дії лікарських засобів багато, проте їх умовно можна (утворити, поділити, об'єднати) у дві групи.
5. Перша група механізмів дії лікарських засобів пов'язана з тими випадками, коли ліки діють на специфічні рецептори, – це (клітинні, рецепторні, мембранні) механізми.

Exercise 5. Дайте відповіді на наступні питання. / Answer the following questions.

1. Що таке фармакодинаміка?
2. Що вивчає фармакодинаміка?
3. Яке головне завдання фармакодинаміки?
4. Що таке фармакологічний ефект?

5. У чому полягає завдання фармакодинамічних досліджень?
6. У які дві групи можна умовно об'єднати механізми дії лікарських засобів?

Exercise 6. Прочитайте текст «Фармакодинаміка» ще раз і, використовуючи відповіді на питання вправи 5, розкажіть його. / Read the text «Pharmacodynamics» once again and, using the answers to the questions in exercise 5, retell it.

Практичне заняття 8 (2 год.)

Тема: Фармакокінетика

План

1. Ознайомлювальне читання тексту.
2. Вироблення навиків перекладу медичної лексики.
3. Побудова речень за вказаними граматичними конструкціями.

Рекомендована література:

1. Вальченко І. В. Ласкаво просимо!: навч. посібник з української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко, Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011.
2. Українська мова для фармацевтів. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло ІВ. – Львів, 2003. – 31 с.
3. Фахове мовлення фармацевта. Лексико-термінологічний рівень. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло І. В. – Львів, 2014. – 30 с.

Вправи і завдання до теми

Exercise 1. Запишіть і запам'ятайте значення слів і словосполучень: / Write down and memorize the meaning of words and phrases:

- зілля – herbs; potion
- надходження = шляхи введення – ways of introduction
- всмоктування – suction; absorption
- розподіл – allocation
- екскреція – excretion

елімінація – elimination
переносимість препаратів – medicine tolerance
досліджувати – to investigate, to examine, to research, to inquire into; to study
виявлення – detection, disclosure, discovery, finding, identification
метаболіт – metabolite
визначати – to determine, to fix
забезпечувати – to secure, to guarantee; to ensure
середовище – surroundings; environment
досягнення – achievement, attainment, improvement; reaching, obtaining
значною мірою – largely, in large measure, to a considerable (great) extent
дослідження – investigation, research, study
встановлення – ascertainment
закономірність (закономірності) – regularity, rule
мішень – target
показник – index (pl -es, indices)
розглядатися – to be examined (considered)
ділянка – area, part, section
параметр – parameter
оскільки – so far as; as much as; as, since, so long as
здебільшого – for the most part, mainly
залежність – dependence
отриманий – received, obtained
графік – graph, diagram, scheme
крива – curve
вісь ординат – axis of ordinate
вісь абсцис – axis of abscissa
термін – term, date, time

Exercise 2. Прочитайте та перекладіть текст «Фармакокінетика». / Read and translate the text «Pharmacokinetics».

ФАРМАКОКІНЕТИКА

Фармакокінетика (грец. pharmakon – лікарський засіб отриманий із зілля і kinetikos – те, що стосується руху) – розділ фармакології, який вивчає надходження (шляхи введення); транспортування (абсорбція, всмоктування); розподіл, перетворення (біотрансформація) лікарських речовин в організмі; виведення (екскреція, елімінація) їх з організму, а також

ефективність і переносимість препаратів залежно від цих процесів. Розрізняють клінічну й експериментальну фармакокінетику. Клінічна фармакокінетика досліджує процеси надходження, розподілу, біотрансформації та екскреції лікарських речовин, а також виявлення зв'язків між концентрацією лікарської речовини і (чи) її метаболітів у біологічних рідинах і тканинах та фармакологічним ефектом. Клінічна фармакокінетика визначає таке дозування лікарських речовин, яке забезпечує їх необхідну концентрацію в середовищах організму для досягнення оптимального лікувального ефекту.

Головне завдання експериментальної фармакокінетики – вивчення трансформації лікарських засобів в організмі тварин у нормі і при моделюванні різних захворювань.

Фармакокінетика розвинулась значною мірою за останні чотири десятиріччя, широко використовуючи фізико-хімічні, біохімічні, математичні, статистичні, радіоімунні, ферментохімічні, спектрофотометричні, хроматографічні, полярографічні методи дослідження для встановлення загальних закономірностей взаємодії лікарської речовини і тканинних мішеней. Для визначення фармакокінетичних показників організм людини чи експериментальної тварини розглядається як особливе біологічне середовище, де відбувається розподіл лікарських засобів в органах, тканинах, клітинах, субклітинних структурах, біотрансформація, а також взаємодія лікарських речовин з тканинними рецепторами.

Одним з основних показників, що визначають ефективність лікарських засобів, є концентрація лікарської речовини в ділянці рецептора або тканини, де відбувається їх взаємодія. Визначити концентрацію лікарських речовин в організмі людини, в окремому органі чи тканині практично неможливо. Для визначення фармакокінетичних параметрів реєструють кількість лікарської речовини в крові, оскільки здебільшого існує залежність між концентрацією речовини в крові і в ділянці рецептора. Ґрунтуючись на отриманих даних, будують графік – фармакокінетичну криву. На осі ординат зазначають концентрацію речовини у плазмі крові, а на осі абсцис – термін дослідження.

Exercise 3. Знайдіть у тексті еквіваленти таких слів і словосполучень. / Find in the text the equivalents of such words and phrases.

Therapeutic agent; herbs; ways of introduction; medicine tolerance; to investigate; detection of connections; in biological liquids and tissues; achievement of optimal medicinal effect; study of medical agents in organism; in large measure; research methods; ascertainment of general rules; special biological environment; concentration of medical substance in a part of receptor or tissue; quantity of medical substance in blood; pharmacokinetics curve; axis of abscissa; axis of ordinate.

Exercise 4. Запишіть дієслова, від яких утворені наступні віддієслівні іменники, у неозначеній формі. / Write the verbs from which the following verbal nouns are formed in the indefinite form.

Дослідження, визначення, встановлення, вивчення, моделювання, дозування, досягнення, надходження, виявлення, транспортування, всмоктування, перетворення, виведення.

Exercise 5. Вставте у наступних реченнях потрібні прийменники. / Insert the appropriate prepositions in the following sentences.

1. Фармакокінетика розвинулась значною мірою ... останні чотири десятиріччя (на, від, у, за).
2. ... визначення фармакокінетичних показників організм людини чи експериментальної тварини розглядається як особливе біологічне середовище (від, для, за, у).
3. Одним ... основних показників, що визначають ефективність лікарських засобів, є концентрація лікарської речовини ... ділянці рецептора (біля, з, на, під, за, в, від).
4. ... визначення фармакокінетичних параметрів реєструють кількість лікарської речовини ... крові (на, для, за, під, в, біля, від).
5. Ґрунтуючись ... отриманих даних, будують графік – фармакокінетичну криву (у, під, на, за).

Exercise 6. Закінчіть речення, використовуючи інформацію тексту. / Complete the sentence using the text information.

1. Головне завдання експериментальної фармакокінетики – ....
2. Клінічна фармакокінетика визначає таке дозування лікарських речовин, яке забезпечує ... .

3. Визначити концентрацію лікарських речовин в ... .
4. На осі ординат зазначають ... .
5. Ґрунтуючись на отриманих даних, будують ... .

Exercise 7. Знайдіть у тексті речення, що побудовані згідно наступних граматичних конструкцій, і запишіть їх. / Find in the text sentences that are built according to the following grammatical constructions and write them down.

ЩО? – ЩО?
ЩО? досліджує ЩО?
ЩО? визначає ЩО?
ЩО? розвинулось КОЛИ?
для ЧОГО? ЩО? розглядається як ЩО?
ЧИМ? є ЩО?
ДЕ? відбувається ЩО?
для ЧОГО? реєструють ЩО?
на ЧОМУ? (ДЕ?) зазначають ЩО?

Практичне заняття 9 (2 год.)

Тема: Фармакокінетика

План

1. Ознайомлювальне читання тексту.
2. Вироблення навиків перекладу медичної лексики.
3. Побудова речень за вказаними граматичними конструкціями.

Рекомендована література:

1. Вальченко І. В. Ласкаво просимо!: навч. посібник з української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко, Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011.
2. Українська мова для фармацевтів. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло ІВ. – Львів, 2003. – 31 с.
3. Фахове мовлення фармацевта. Лексико-термінологічний рівень. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло І. В. – Львів, 2014. – 30 с.

Вправи і завдання до теми

Exercise 1. Прочитайте текст «Фармакокінетика». Поставте питання до кожного речення і дайте коротку відповідь на них. / Read the text «Pharmacokinetics». Ask questions for each sentence and give a short answer to them.

ФАРМАКОКІНЕТИКА

Фармакокінетика (грец. pharmakon – лікарський засіб отриманий із зілля і kinetikos – те, що стосується руху) – розділ фармакології, який вивчає надходження (шляхи введення); транспортування (абсорбція, всмоктування); розподіл, перетворення (біотрансформація) лікарських речовин в організмі; виведення (екскреція, елімінація) їх з організму, а також ефективність і переносимість препаратів залежно від цих процесів. Розрізняють клінічну й експериментальну фармакокінетику. Клінічна фармакокінетика досліджує процеси надходження, розподілу, біотрансформації та екскреції лікарських речовин, а також виявлення зв'язків між концентрацією лікарської речовини і (чи) її метаболітів у біологічних рідинах і тканинах та фармакологічним ефектом. Клінічна фармакокінетика визначає таке дозування лікарських речовин, яке забезпечує їх необхідну концентрацію в середовищах організму для досягнення оптимального лікувального ефекту.

Головне завдання експериментальної фармакокінетики – вивчення трансформації лікарських засобів в організмі тварин у нормі і при моделюванні різних захворювань.

Фармакокінетика розвинулась значною мірою за останні чотири десятиріччя, широко використовуючи фізико-хімічні, біохімічні, математичні, статистичні, радіоімунні, ферментохімічні, спектрофотометричні, хроматографічні, полярографічні методи дослідження для встановлення загальних закономірностей взаємодії лікарської речовини і тканинних мішеней. Для визначення фармакокінетичних показників організм людини чи експериментальної тварини розглядається як особливе біологічне середовище, де відбувається розподіл лікарських засобів в органах, тканинах, клітинах, субклітинних структурах, біотрансформація, а також взаємодія лікарських речовин з тканинними рецепторами.

Одним з основних показників, що визначають ефективність лікарських засобів, є концентрація лікарської речовини в ділянці рецептора або тканини, де відбувається їх взаємодія. Визначити концентрацію лікарських речовин в організмі людини, в окремому органі чи тканині практично неможливо. Для визначення фармакокінетичних параметрів реєструють кількість лікарської

речовини в крові, оскільки здебільшого існує залежність між концентрацією речовини в крові і в ділянці рецептора. Ґрунтуючись на отриманих даних, будують графік – фармакокінетичну криву. На осі ординат зазначають концентрацію речовини у плазмі крові, а на осі абсцис – термін дослідження.

Exercise 2. Прочитайте і запишіть речення, замінюючи слова і словосполу-чення українськими еквівалентами. / Read and write the sentences, replacing words and phrases with Ukrainian equivalents.

1. Для визначення фармакокінетичних параметрів реєструють the medicinal substance in the blood).
2. Клінічна фармакокінетика досліджує (the processes of entry, distribution, biotransformation, and excretion of medicinal substances).
3. Клінічна фармакокінетика визначає таке (the dosage of medicinal substances), яке забезпечує їх (the dosage of medicinal substances) для досягнення оптимального лікувального ефекту.

Визначити (the concentration of medicinal substances in the human body, in a separate organ or tissue) практично неможливо. На осі ординат зазначають (concentration of the substance in the blood plasma), а на осі абсцис – (the term of the study).

Exercise 3. Назвіть і запишіть іменники, від яких утворені наступні прикметники: / Name and write the nouns from which the following adjectives are formed:

Лікарський, фармакокінетичний, експериментальний, тканинний, біохімічний, математичний, статистичний, фармакологічний, лікувальний, клінічний.

Exercise 4. Прочитайте наступні складні слова і назвіть слова, які входять до їхнього складу. / Read the following compound words and name the words that are part of them.

Біотрансформація, десятиріччя, радіоімунний, ферментохімічні, біохімічні, спектрофотометричний, хроматографічні, полярографічні, фізико-хімічні.

Exercise 5. Поставте слова у дужках у правильній граматичній формі і запишіть речення з ними. / Put the words in brackets into the correct grammatical form and write sentences with them.

1. Головне завдання (експериментальна фармакокінетика) – вивчення трансформації (лікарські засоби) в організмі тварин.
2. Визначити концентрацію (лікарські речовини) в організмі людини, в (окремий орган чи тканина) практично неможливо.
3. Клінічна фармакокінетика визначає таке дозування (лікарські речовини), яке забезпечує їх необхідну концентрацію в середовищах організму для досягнення (оптимальний лікувальний ефект).
4. Одним з (основні показники), що визначають ефективність лікарських засобів, є концентрація (лікарська речовина) в ділянці рецептора або тканини, де відбувається їх взаємодія.
5. Для визначення (фармакокінетичні параметри) реєструють кількість (лікарська речовина) в крові.

Exercise 6. Дайте відповіді на наступні питання. / Answer the following questions.

1. Що таке фармакокінетика?
2. Які є види фармакокінетики?
3. Що досліджує клінічна фармакокінетика?
4. Яке головне завдання експериментальної фармакокінетики?
6. Коли фармакокінетика розвинулась значною мірою?
7. Що є одним з основних показників, що визначають ефективність лікарських засобів?

Exercise 7. Прочитайте текст «Фармакокінетика» ще раз і, використовуючи відповіді на питання вправи 6, розкажіть його. / Read the text «Pharmacokinetics» once again and, using the answers to the questions in exercise 6, retell it.

Практичне заняття 10 (2 год.)

Тема: Аптека

План

1. Ознайомлювальне читання тексту.
2. Вироблення навиків перекладу медичної лексики.
3. Побудова речень за вказаними граматичними конструкціями.

Рекомендована література:

1. Вальченко І. В. Ласкаво просимо!: навч. посібник з української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко, Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011.
2. Українська мова для фармацевтів. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло ІВ. – Львів, 2003. – 31 с.
3. Фахове мовлення фармацевта. Лексико-термінологічний рівень. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло І. В. – Львів, 2014. – 30 с.

Вправи і завдання до теми

Exercise 1. Запишіть і запам'ятайте значення слів і словосполучень: / Write down and memorize the meaning of words and phrases:

- комора – storeroom
- склад – storehouse
- фасування – packing
- продаж – sale
- лікарські засоби – medical means
- заклад охорони здоров'я – institution of health protection
- визначення – determination
- економічно виправданий курс лікування – economically right course of treatment
- підприємство – enterprise
- за характером діяльності – by the way activity
- виробнича аптека – manufacturing chemist's
- готові лікарські форми – finished medical forms
- виробниче приміщення – manufacturing lodgement
- асистентська – assistant's room

мийна – washing room
кокторій – lodgement in chemist's where tincture and decoction are prepared
торгівельний зал – trading hall
рецепт – prescription
за призначенням лікаря – on doctor's orders
провізор – pharmacist; pharmaceutical chemist
технолог – technologist
аналітик – analyst
м'які (рідкі, тверді) форми – soft (liquid, solid) forms
мазь – ointment
свічка – **мед.** suppository
мікстура – mixture
розчин – **хім.** solution, **фарм.** tincture
порошок – powder
очні краплі - eye drops
стерилізаційно-асептичний бокс – sterilizing-aseptic box
відпуск ліків – giving out
лікарська рослинна сировина – medical plant raw materials
вироби медичного призначення – goods of medical purpose
лікувально-профілактична білизна – medical-prophylactic linen (underwear)
панчішні вироби - stocking goods
аптечка першої медичної допомоги - first-aid kit
предмети особистої гігієни – articles of individual hygiene
зокрема – in particular, especially
оптика – optics
харчування – nourishment
харчова добавка - food additive
призначення – purpose
постачання – supply
невідкладна долікарська медична допомога – pressing preliminary medical care
поширення – propagation
оповіщення – announcement

Exercise 2. Прочитайте та перекладіть текст «Аптека». / Read and translate the text «Pharmacy».

АПТЕКА

Аптека (від давньогрецького - ἀποθήκη - комора, склад) - особлива спеціалізована організація системи охорони здоров'я, яка займається виготовленням, фасуванням, аналізом і продажем лікарських засобів. Аптеку традиційно розглядають як заклад

охорони здоров'я, а її діяльність формулюють як "надання фармацевтичної допомоги населенню". Фармацевтична допомога включає в себе процедуру консультування лікаря і пацієнта з метою визначення найбільш ефективного, безпечного і економічно виправданого курсу лікування. Перша аптека, як заклад, у якому не тільки зберігали, а й готували і продавали ліки, була відкрита арабами в 754 р. в Багдаді.

У Європі перші аптеки виникли у VIII—XIII ст. і були приватновласницькими підприємствами. Спочатку вони з'явилися на півдні Європи (Салерно), потім у Середній Європі (Англія, Франція, Голландія) і трохи пізніше в Прибалтійських країнах (у Ризі — 1357 р. і в Талліні — 1415 р.). Перша в Україні приватна аптека була у Львові в 1392—1400 рр., а в 40-х роках XV ст. у Львові було вже три аптеки.

За характером діяльності аптеки класифікують на: 1) виробничі аптеки та 2) аптеки готових лікарських форм.

У виробничих аптеках є виробничі приміщення (асистентська, мийні, дистиляційні (кокторій), бокси і інш.), де виготовляються ліки і торгівельний зал. Виготовленням ліків за рецептами і призначеннями лікарів можуть займатися фармацевти і провізори, під контролем провізора-технолога і провізора-аналітика. Останній проводить якісний і кількісний аналіз приготованих форм. Кілька десятиліть тому в асистентській розрізняли місця для виготовлення м'яких (мазі, свічки), рідких (мікстури, розчини) і твердих (порошки) форм. Очні краплі і ін'єкційні розчини виготовляють в стерилізаційно-асептичних боксах.

Аптеки готових лікарських форм займаються лише продажем ліків, виготовлених на заводах фірм-виробників.

Основним завданням аптеки є:

1. Готування і відпуск ліків за рецептами лікарів;
2. Реалізація лікарської рослинної сировини в заводській упаковці; виробів медичного призначення (зокрема, предметів догляду за хворими, виробів медичної техніки, у тому числі профілактичного призначення, діагностичних засобів, лікувально-профілактичної білизни, панчішних виробів, бандажів, предметів догляду за дітьми, аптечок першої медичної допомоги та інших); дезінфікуючих засобів; предметів (засобів) особистої гігієни (зокрема, засобів догляду за шкірою, волоссям, ароматичних масел і інших); оптики (зокрема, готових окулярів, засобів по догляду за окулярами і інших); мінеральних вод (натуральних і штучних); лікувального, дитячого та дієтичного харчування (зокрема, харчових добавок лікувального і профілактичного призначення та інших); косметичну і парфумерну продукцію.

3. Постачання медикаментів і медичних виробів лікувально-профілактичним закладам.

4. Надання в необхідних випадках невідкладної долікарської медичної допомоги, видача довідок про розташування найближчих, лікувально-профілактичних закладів.

5. Поширення серед населення санітарно-гігієнічних знань і популярних відомостей про лікарські засоби.

6. Оповіщення медичних працівників про наявні в аптеці лікарські засоби та способи їх застосування.

Exercise 3. Знайдіть у тексті еквіваленти таких слів і словосполучень. / Find in the text the equivalents of such words and phrases.

System of public health; sale of medical means; institution of health protection; course of treatment; manufacturing chemist's; finished medical forms; prescription; on doctor's orders; soft (liquid, solid) forms; ointment; suppository; mixture; tincture; powder; eye drops; goods of medical purpose; first-aid kit; sterilizing-aseptic box; articles of individual hygiene; nourishment; emergency medical care; food additive.

Exercise 4. Запишіть дієслова, від яких утворені наступні віддієслівні іменники, у неозначеній формі. / Write the verbs from which the following verbal nouns are formed in the indefinite form.

Виготовлення, фасування, консультування, визначення, лікування, призначення, контроль, готування, реалізація, допомога, догляд, постачання, надання, розташування, поширення, оповіщення, застосування.

Exercise 5. Вставте у наступних реченнях потрібні прийменники. / Insert the appropriate prepositions in the following sentences.

1. Перша ... Україні приватна аптека була ... Львові ... 1392—1400 рр. (в, до, під).

2. Виготовленням ліків ... рецептами і призначеннями лікарів можуть займатися фармацевти і провізори. (по, на, за, у).

3. Кілька десятиліть тому ... асистентській розрізняли місця ... виготовлення м'яких, рідких і твердих форм. (до, за, в, для).

4. Фармацевтична допомога включає ... себе процедуру консультування лікаря і пацієнта ... метою визначення найбільш ефективного курсу лікування.(під, в, на, з).
5. Спочатку аптеки з'явилися ... півдні Європи, потім ... Середній Європі і трохи пізніше ... Прибалтійських країнах.(в, за, під, на, для).

Exercise 6. Закінчіть речення, використовуючи інформацію тексту. / Complete the sentence using the text information.

1. Аптеку традиційно розглядають як заклад охорони здоров'я, а її діяльність формулюють як .... .
2. Перша аптека, як заклад, у якому не тільки зберігали, а й ... .
3. За характером діяльності аптеки класифікують на ... .
4. У виробничих аптеках є виробничі приміщення, де ... .
5. Очні краплі і ін'єкційні розчини виготовляють в ... .
6. Виготовленням ліків за рецептами і призначеннями лікарів можуть займатися ... .
7. Аптеки готових лікарських форм займаються лише ... .

Exercise 7. Знайдіть у тексті речення, що побудовані згідно наступних граматичних конструкцій, і запишіть їх. / Find in the text sentences that are built according to the following grammatical constructions and write them down.

- ЩО? – ЩО?
- ЩО? розглядають як ЩО?
- ЩО? включає в себе ЩО?
- ЩО? було відкрито КИМ? КОЛИ?
- ДЕ? виникло ЩО? КОЛИ?
- ЩО? було ДЕ? КОЛИ?
- за ЧИМ? ЩО? класифікують на ЩО?
- ДЕ? є ЩО?
- ЧИМ? може займатися ХТО?
- ХТО? проводить ЩО?
- КОЛИ? ДЕ? розрізняли ЩО?
- ЩО? виготовляють ДЕ?
- ЩО? займається ЧИМ?

Практичне заняття 11 (2 год.)

Тема: Аптека

План

1. Ознайомлювальне читання тексту.
2. Вироблення навиків перекладу медичної лексики.
3. Побудова речень за вказаними граматичними конструкціями.

Рекомендована література:

1. Вальченко І. В. Ласкаво просимо!: навч. посібник з української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко, Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011.
2. Українська мова для фармацевтів. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло ІВ. – Львів, 2003. – 31 с.
3. Фахове мовлення фармацевта. Лексико-термінологічний рівень. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло І. В. – Львів, 2014. – 30 с.

Вправи і завдання до теми

Exercise 1. Прочитайте текст «Аптека». Поставте питання до кожного речення і дайте коротку відповідь на них. / Read the text «Pharmacy». Ask questions for each sentence and give a short answer to them.

АПТЕКА

Аптека (від давньогрецького - $\alpha\phi\theta\eta\kappa\eta$ - комора, склад) - особлива спеціалізована організація системи охорони здоров'я, яка займається виготовленням, фасуванням, аналізом і продажем лікарських засобів. Аптеку традиційно розглядають як заклад охорони здоров'я, а її діяльність формулюють як "надання фармацевтичної допомоги населенню". Фармацевтична допомога включає в себе процедуру консультування лікаря і пацієнта з метою визначення найбільш ефективного, безпечного і економічно виправданого курсу лікування. Перша аптека, як заклад, у якому не тільки зберігали, а й готували і продавали ліки, була відкрита арабами в 754 р. в Багдаді.

У Європі перші аптеки виникли у VIII—XIII ст. і були приватновласницькими підприємствами. Спочатку вони з'явилися на півдні Європи (Салерно), потім у Середній Європі (Англія, Франція, Голландія) і трохи пізніше в Прибалтійських країнах (у Ризі — 1357 р. і в Талліні — 1415 р.). Перша в Україні

приватна аптека була у Львові в 1392—1400 рр., а в 40-х роках XV ст. у Львові було вже три аптеки.

За характером діяльності аптеки класифікують на: 1) виробничі аптеки та 2) аптеки готових лікарських форм.

У виробничих аптеках є виробничі приміщення (асистентська, мийні, дистиляційні (кокторій), бокси і інш.), де виготовляються ліки і торгівельний зал. Виготовленням ліків за рецептами і призначеннями лікарів можуть займатися фармацевти і провізори, під контролем провізора-технолога і провізора-аналітика. Останній проводить якісний і кількісний аналіз приготованих форм. Кілька десятиліть тому в асистентській розрізняли місця для виготовлення м'яких (мазі, свічки), рідких (мікстури, розчини) і твердих (порошки) форм. Очні краплі і ін'єкційні розчини виготовляють в стерилізаційно-асептичних боксах.

Аптеки готових лікарських форм займаються лише продажем ліків, виготовлених на заводах фірм-виробників.

Основним завданням аптеки є:

1. Готування і відпуск ліків за рецептами лікарів;
2. Реалізація лікарської рослинної сировини в заводській упаковці; виробів медичного призначення (зокрема, предметів догляду за хворими, виробів медичної техніки, у тому числі профілактичного призначення, діагностичних засобів, лікувально-профілактичної білизни, панчішних виробів, бандажів, предметів догляду за дітьми, аптечок першої медичної допомоги та інших); дезінфікуючих засобів; предметів (засобів) особистої гігієни (зокрема, засобів догляду за шкірою, волоссям, ароматичних масел і інших); оптики (зокрема, готових окулярів, засобів по догляду за окулярами і інших); мінеральних вод (натуральних і штучних); лікувального, дитячого та дієтичного харчування (зокрема, харчових добавок лікувального і профілактичного призначення та інших); косметичну і парфумерну продукцію.

3. Постачання медикаментів і медичних виробів лікувально-профілактичним закладам.

4. Надання в необхідних випадках невідкладної долікарської медичної допомоги, видача довідок про розташування найближчих, лікувально-профілактичних закладів.

5. Поширення серед населення санітарно-гігієнічних знань і популярних відомостей про лікарські засоби.

6. Оповіщення медичних працівників про наявні в аптеці лікарські засоби та способи їх застосування.

Exercise 2. Прочитайте і запишіть речення, замінюючи слова і словосполучення українськими еквівалентами. / Read and write the sentences, replacing words and phrases with Ukrainian equivalents.

1. Аптека – особлива спеціалізована організація (of system of public health), яка займається виготовленням, фасуванням, аналізом і (sale of medical means).
2. Аптеки (of finished medical forms) займаються лише продажем ліків, виготовлених на заводах фірм-виробників.
3. (Eye drops and injection solutions) виготовляють в (sterilizing-aseptic boxes).
4. Виготовленням ліків за (prescriptions and on doctor's orders) можуть займатися фармацевти і провізори.
5. (By the way activity) аптеки класифікують на (manufacturing chemist's) та аптеки (finished medical forms).

Exercise 3. Назвіть і запишіть іменники, від яких утворені наступні прикметники: / Name and write the nouns from which the following adjectives are formed:

Лікарський, фармацевтичний, економічний, середній, виробничий, асистентська, дистильційний, торгівельний, якісний, кількісний, очний, ін'єкційний, рослинний, медичний, діагностичний, лікувальний, профілактичний, дезінфікуючий, дієтичний, косметичний, парфумерний, санітарний, гігієнічний.

Exercise 4. Поставте слова у дужках у правильній граматичній формі і запишіть речення з ними. / Put the words in brackets into the correct grammatical form and write sentences with them.

1. Аптеки (готові лікарські форми) займаються лише продажем ліків, виготовлених на (заводи) фірм-виробників.
2. У (виробничі аптеки) є виробничі приміщення, де виготовляються ліки.
3. У (Європа) перші аптеки виникли у VIII—XIII ст. і були приватновласницькими (підприємства).
4. Перша аптека, як заклад, у якому готували і продавали ліки, була відкрита (араби) в 754 р. в (Багдад).
5. Виготовленням ліків за (рецепти і призначення) лікарів можуть займатися фармацевти і провізори, під (контроль) провізора-технолога і провізора-аналітика.

6. Кілька десятиліть тому в асистентській розрізняли місця для виготовлення (м'які, рідкі і тверді форми).

Exercise 5. Дайте відповіді на наступні питання. / Answer the following questions.

1. Що таке аптека?
2. Що включає в себе фармацевтична допомога?
3. Коли і де виникли перші аптеки?
4. Коли і де була створена перша аптека в Україні?
5. Як класифікують аптеки за характером діяльності?
6. Що ви знаєте про виробничі аптеки?
7. Чим займаються аптеки готових лікарських форм?
8. Що є основним завданням аптеки?

Exercise 6. Прочитайте текст «Аптека» ще раз і, використовуючи відповіді на питання вправи 5, розкажіть його. / Read the text «Pharmacy» once again and, using the answers to the questions in exercise 5, retell it.

Практичне заняття 12 (3 год.)

Тема: Рецепт

План

1. Ознайомлювальне читання тексту.
2. Вироблення навиків перекладу медичної лексики.
3. Побудова речень за вказаними граматичними конструкціями.

Рекомендована література:

1. Вальченко І. В. Ласкаво просимо!: навч. посібник з української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко, Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011.
2. Українська мова для фармацевтів. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло ІВ. – Львів, 2003. – 31 с.
3. Фахове мовлення фармацевта. Лексико-термінологічний рівень. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло І. В. – Львів, 2014. – 30 с.

Вправи і завдання до теми

Exercise 1. Запишіть і запам'ятайте значення слів і словосполучень: / Write down and memorize the meaning of words and phrases:

рецепт – prescription
звернення – address
виготовлення – making, producing
відпуск – (*myt*) sale, selling
лікарські засоби – medical means
зазначення – marking
на підставі – on grounds
безкоштовно – free of charge
становити основу = бути основою – to be base
розрахунок – payments on account
виписувати рецепт – to write out prescription
бланк – form
передувати – to go before, to precede
прийнято писати скорочено – is accepted to write briefly, shortly
перелік – list
простий рецепт – simple prescription
складний рецепт – complex prescription
допоміжний – subsidiary; auxiliary
посилювати – to strengthen; to increase; to intensify
зменшувати небажану дію – to diminish (to reduce) undesirable action
органолептичні властивості – organoleptic characteristics
вказівка – instructions
видання – giving out
сигнатура – label, ticket
медичний препарат – medicine
завірений печаткою – certified by stamp
пільговий рецепт – preferential (reduced) prescription
отруйні чи психотропні речовини – toxic or psychotropic substances (materials)

Exercise 2. Прочитайте та перекладіть текст «Рецепт». / Read and translate the text «Prescription».

РЕЦЕПТ

Рецептом є письмове звернення лікаря до аптеки про виготовлення та відпуск лікарського засобу певній особі із зазначенням способу його застосування.

Рецепт — це важливий медичний і юридичний документ, на

підставі якого відпускається з аптеки й застосовується хворим більшість лікарських засобів. У випадках відпуску лікарських засобів безкоштовно рецепт є фінансовим документом і становить основу для розрахунків між аптекою і медичною установою.

Рецепти виписують на стандартних бланках .

Рецепт складається з кількох частин. Частина, що передує Rp., називається *inscriptio*. Звернення (*praepositio*) до фармацевта — *resipe* (візьми) прийнято писати скорочено: Rp.: Після звернення йде перелік лікарських речовин (*designatio materialium*), з яких має бути виготовлений лікарський засіб.

Існує два види рецептів. Рецепт називається простим, якщо виписується лише одна лікарська речовина, і складним — дві речовини чи більше.

У складних рецептах спочатку пишуть назву основної лікарської речовини (*basis* чи *remedium cardinale*), далі — допоміжну лікарську речовину, яка посилює лікувальний ефект основної речовини або зменшує небажану її дію (*remedium adjuvans*), потім — назви речовин, які виправляють неприємний смак, запах та інші неприємні органолептичні властивості основної речовини (*remedium corrigens*), і, нарешті, хімічно й біологічно індиферентні речовини, що надають лікарському засобу певної форми (*remedium constituens*).

Вказівку фармацевтові про виготовлення лікарського препарату і видання потрібної його кількості називають *subscriptio*. Наприклад: *Misce, fiat pulvis* (Змішай, зроби порошок); *Dentur (Da) tales doses numero (№.) 10* (Дай 10 таких доз).

Текст лікарської сигнатури пишуть після слова *Signa* (Познач). У цій частині рецепта рідною мовою хворого пишуть як саме, у якій кількості і коли належить приймати медичний препарат.

Рецепт завершується підписом лікаря, завіренням його особистою печаткою. У тих випадках, коли виписують пільгові рецепти або рецепти, що містять отруйні чи психотропні речовини, рецепт завіряється печаткою лікувальної установи (поліклініки, лікарні).

Exercise 3. Знайдіть у тексті еквіваленти таких слів і словосполучень. / Find in the text the equivalents of such words and phrases.

Medical means; medical and legal document; prescription; address of doctor to pharmacy; standard form; is accepted to write briefly; simple prescription; complex prescription; basic medical substance; to strengthen medical effect; to diminish undesirable action; to correct unpleasant taste and smell; unpleasant organoleptic characteristics; indifferent substances; medical label; to take

medicine; signature of doctor; prescription certified by personal stamp; preferential prescription.

Exercise 4. Запишіть дієслова, від яких утворені наступні віддієслівні іменники, у неозначеній формі. / Write the verbs from which the following verbal nouns are formed in the indefinite form.

Звернення, виготовлення, зазначення, застосування, посилення, зменшення, видання, лікування.

Exercise 5. Вставте у наступних реченнях потрібні прийменники. / Insert the appropriate prepositions in the following sentences.

1. Вказівку фармацевтові ... виготовлення лікарського препарату і видання потрібної його кількості називають subs-criptio. (за, на, про, у)
2. Рецепт складається ... кількох частин. (на, під, про, з)
3. Текст лікарської сигнатури пишуть ... слова Signa. (у, до, під, після)
4. Рецепт становить основу для розрахунків ... аптекою і медичною установою. (для, до, між, під)
5. Звернення ... фармацевта — ресіре (візьми) прийнято писати скорочено. (у, для, до, про)

Exercise 6. Закінчіть речення, використовуючи інформацію тексту. / Complete the sentence using the text information.

1. Рецепт називається простим, якщо виписується лише ....
2. Рецепт є письмове звернення лікаря до аптеки про ...
3. Після звернення йде перелік лікарських речовин, з яких ...
4. Вказівку фармацевтові про виготовлення лікарського препарату і ...
5. У цій частині рецепта рідною мовою хворого пишуть ...
6. Рецепт завершується ...

Exercise 7. Прочитайте і запишіть речення, замінюючи слова і словосполучення українськими еквівалентами. / Read and write the sentences, replacing words and phrases with Ukrainian equivalents.

1. Рецепт є (a written request from a doctor to a pharmacy) про виготовлення та відпуск лікарського засобу певній особі із (indicating the method of its use).
2. Рецепт називається простим, (if only one drug is prescribed), і складним — дві речовини чи більше.

Рецепт (consists of several parts).

3. Рецепт завершується (the doctor's signature), завіренням його (personal seal).
4. Рецепти виписують (on standard forms).

Exercise 8. Поставте слова у дужках у правильній граматичній формі і запишіть речення з ними. / Put the words in brackets into the correct grammatical form and write sentences with them.

1. Рецепт завершується (підпис лікаря), завіренням його (особиста печатка).
2. Рецепти виписують на (стандартні бланки) .
3. Вказівку (фармацевт) про виготовлення (лікарський препарат) і видання потрібної його кількості називають subs-criptio.
4. У складних рецептах спочатку пишуть назву (основна лікарська речовина), далі – допоміжну лікарську речовину.
5. Після звернення йде перелік (лікарські речовини), з яких має бути виготовлений лікарський засіб.

Exercise 9. Дайте відповіді на наступні питання. / Answer the following questions.

1. Що таке рецепт?
2. На чому виписують рецепти?
3. Що означає в рецепті скорочення Rp.?
4. Які види рецептів ви знаєте?
5. Чому рецепт називається простим і чому – складним?
6. Що пишуть у складних рецептах?
7. Як називають вказівку фармацевтові про виготовлення лікарського препарату і видання потрібної його кількості?
8. Що пишуть у тексті лікарської сигнатури?
9. Чим завершується рецепт?

Exercise 10. Прочитайте текст «Рецепт» ще раз і, використовуючи відповіді на питання вправ 9, розкажіть його. / Read the text «Prescription» once again and, using the answers to the questions in exercise 9, retell it.

Практичне заняття 12 (3 год.)

Тема: Рецепт

План

1. Ознайомлювальне читання тексту.
2. Вироблення навиків перекладу медичної лексики.
3. Побудова речень за вказаними граматичними конструкціями.

Рекомендована література:

1. Вальченко І. В. Ласкаво просимо!: навч. посібник з української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко, Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011.
2. Українська мова для фармацевтів. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло ІВ. – Львів, 2003. – 31 с.
3. Фахове мовлення фармацевта. Лексико-термінологічний рівень. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло І. В. – Львів, 2014. – 30 с.

Вправи і завдання до теми

Exercise 1. Запишіть і запам'ятайте значення слів і словосполучень: / Write down and memorize the meaning of words and phrases:

- рецепт – prescription
- звернення – address
- виготовлення – making, producing
- відпуск – (*тум*) sale, selling
- лікарські засоби – medical means
- зазначення – marking
- на підставі – on grounds
- безкоштовно – free of charge
- становити основу = бути основою – to be base
- розрахунок – payments on account
- виписувати рецепт – to write out prescription
- бланк – form
- передувати – to go before, to precede

прийнято писати скорочено – is accepted to write briefly,
shortly
перелік – list
простий рецепт – simple prescription
складний рецепт – complex prescription
допоміжний – subsidiary; auxiliary
посилювати – to strengthen; to increase; to intensify
зменшувати небажану дію – to diminish (to reduce)
undesirable action
органолептичні властивості – organoleptic characteristics
вказівка – instructions
видання – giving out
сигнатура – label, ticket
медичний препарат – medicine
завірений печаткою – certified by stamp
пільговий рецепт – preferential (reduced) prescription
отруйні чи психотропні речовини – toxic or psychotropic
substances (materials)

Exercise 2. Прочитайте та перекладіть текст «Рецепт». / Read and translate the text «Prescription».

РЕЦЕПТ

Рецептом є письмове звернення лікаря до аптеки про виготовлення та відпуск лікарського засобу певній особі із зазначенням способу його застосування.

Рецепт — це важливий медичний і юридичний документ, на підставі якого відпускається з аптеки й застосовується хворим більшість лікарських засобів. У випадках відпуску лікарських засобів безкоштовно рецепт є фінансовим документом і становить основу для розрахунків між аптекою і медичною установою.

Рецепти виписують на стандартних бланках .

Рецепт складається з кількох частин. Частина, що передує Rp., називається *inscriptio*. Звернення (*praepositio*) до фармацевта — *rescribere* (візьми) прийнято писати скорочено: Rp.: Після звернення йде перелік лікарських речовин (*designatio materialium*), з яких має бути виготовлений лікарський засіб.

Існує два види рецептів. Рецепт називається простим, якщо виписується лише одна лікарська речовина, і складним — дві речовини чи більше.

У складних рецептах спочатку пишуть назву основної лікарської речовини (*basis* чи *remedium cardinale*), далі — допоміжну лікарську речовину, яка посилює лікувальний ефект основної речовини або зменшує небажану її дію (*remedium adjuvans*), потім — назви речовин, які виправляють неприємний смак, запах та інші неприємні органолептичні

властивості основної речовини (remedium corrigens), і, нарешті, хімічно й біологічно індиферентні речовини, що надають лікарському засобу певної форми (remedium constituens).

Вказівку фармацевтові про виготовлення лікарського препарату і видання потрібної його кількості називають subscriptio. Наприклад: Misce, fiat pulvis (Змішай, зроби порошок); Dentur (Da) tales doses numero (№.) 10 (Дай 10 таких доз).

Текст лікарської сигнатури пишуть після слова Signa (Познач). У цій частині рецепта рідною мовою хворого пишуть як саме, у якій кількості і коли належить приймати медичний препарат.

Рецепт завершується підписом лікаря, завіренням його особистою печаткою. У тих випадках, коли виписують пільгові рецепти або рецепти, що містять отруйні чи психотропні речовини, рецепт завіряється печаткою лікувальної установи (поліклініки, лікарні).

Exercise 3. Знайдіть у тексті еквіваленти таких слів і словосполучень. / Find in the text the equivalents of such words and phrases.

Medical means; medical and legal document; prescription; address of doctor to pharmacy; standard form; is accepted to write briefly; simple prescription; complex prescription; basic medical substance; to strengthen medical effect; to diminish undesirable action; to correct unpleasant taste and smell; unpleasant organoleptic characteristics; indifferent substances; medical label; to take medicine; signature of doctor; prescription certified by personal stamp; preferential prescription.

Exercise 4. Запишіть дієслова, від яких утворені наступні віддієслівні іменники, у неозначеній формі. / Write the verbs from which the following verbal nouns are formed in the indefinite form.

Звернення, виготовлення, зазначення, застосування, посилення, зменшення, видання, лікування.

Exercise 5. Вставте у наступних реченнях потрібні прийменники. / Insert the appropriate prepositions in the following sentences.

1. Вказівку фармацевтові ... виготовлення лікарського препарату і видання потрібної його кількості називають subs-criptio. (за, на, про, у)
2. Рецепт складається ... кількох частин. (на, під, про, з)
3. Текст лікарської сигнатури пишуть ... слова Signa. (у, до, під, після)
4. Рецепт становить основу для розрахунків ... аптекою і медичною установою. (для, до, між, під)
5. Звернення ... фармацевта — rescipe (візьми) прийнято писати скорочено. (у, для, до, про)

Exercise 6. Закінчіть речення, використовуючи інформацію тексту. / Complete the sentence using the text information.

1. Рецепт називається простим, якщо виписується лише ... .
2. Рецепт є письмове звернення лікаря до аптеки про ... .
3. Після звернення йде перелік лікарських речовин, з яких ... .
4. Вказівку фармацевтові про виготовлення лікарського препарату і ... .
5. У цій частині рецепта рідною мовою хворого пишуть ... .
6. Рецепт завершується ... .

Exercise 7. Прочитайте і запишіть речення, замінюючи слова і словосполучення українськими еквівалентами. / Read and write the sentences, replacing words and phrases with Ukrainian equivalents.

1. Рецепт є (a written request from a doctor to a pharmacy) про виготовлення та відпуск лікарського засобу певній особі із (indicating the method of its use).
2. Рецепт називається простим, (if only one drug is prescribed), і складним — дві речовини чи більше.

Рецепт (consists of several parts).

3. Рецепт завершується (the doctor's signature), завіреном його (personal seal).

4. Рецепти виписують (on standard forms).

Exercise 8. Поставте слова у дужках у правильній граматичній формі і запишіть речення з ними. / Put the words in brackets into the correct grammatical form and write sentences with them.

1. Рецепт завершується (підпис лікаря), завіреним його (особиста печатка).
2. Рецепти виписують на (стандартні бланки) .
3. Вказівку (фармацевт) про виготовлення (лікарський препарат) і видання потрібної його кількості називають subs-scriptio.
4. У складних рецептах спочатку пишуть назву (основна лікарська речовина), далі – допоміжну лікарську речовину.
5. Після звернення йде перелік (лікарські речовини), з яких має бути виготовлений лікарський засіб.

Exercise 9. Дайте відповіді на наступні питання. / Answer the following questions.

1. Що таке рецепт?
2. На чому виписують рецепти?
3. Що означає в рецепті скорочення Rp.?
4. Які види рецептів ви знаєте?
5. Чому рецепт називається простим і чому – складним?
6. Що пишуть у складних рецептах?
7. Як називають вказівку фармацевтові про виготовлення лікарського препарату і видання потрібної його кількості?
8. Що пишуть у тексті лікарської сигнатури?
9. Чим завершується рецепт?

Exercise 10. Прочитайте текст «Рецепт» ще раз і, використовуючи відповіді на питання вправи 9, розкажіть його. / Read the text «Prescription» once again and, using the answers to the questions in exercise 9, retell it.

**Практичне заняття 14 (2 год.)
Тема: Правила виписування рецептів**

План

1. Ознайомлювальне читання тексту.
2. Вироблення навиків перекладу медичної лексики.
3. Побудова речень за вказаними граматичними конструкціями.

Рекомендована література:

1. Вальченко І. В. Ласкаво просимо!: навч. посібник з української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В.

Вальченко, Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011.

2. Українська мова для фармацевтів. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло ІВ. – Львів, 2003. – 31 с.

3. Фахове мовлення фармацевта. Лексико-термінологічний рівень. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло І. В. – Львів, 2014. – 30 с.

Вправи і завдання до теми

Exercise 1. Прочитайте текст «Правила виписування рецептів». Поставте питання до кожного речення і дайте коротку відповідь на них. / Read the text «Prescription rules». Ask questions for each sentence and give a short answer to them.

ПРАВИЛА ВИПИСУВАННЯ РЕЦЕПТІВ

Лікарі за наявності відповідних показань, у порядку і випадках, передбачених чинним законодавством, зобов'язані видавати хворим рецепти, завірені своїм підписом і особистою печаткою.

Рецепти слід виписувати на надрукованих стандартних бланках з урахуванням віку хворого, властивостей лікарського засобу, порядку оплати. Рецепти виписують чітко і розбірливо, чорнилом або кульковою ручкою, з обов'язковим заповненням усіх граф у бланку. Виправлення в рецепті не дозволяються.

Склад лікарського засобу, зазначення лікарської форми і звернення лікаря до фармацевта про виготовлення і видачу її виписують латинською мовою. Використання латинських скорочень цих позначень дозволяється тільки відповідно до правил, прийнятих у медичній і фармацевтичній практиці.

Назви отруйних лікарських засобів і наркотичних анальгетиків у складному рецепті пишуть на початку рецепта, потім — усі інші інгредієнти. Спосіб застосування лікарського препарату позначають державною, зрозумілою хворому мовою із зазначенням дози, частоти, часу і тривалості його приймання (наприклад, до чи після їди).

За потреби екстреного відпуску лікарського препарату хворому у верхній частині рецептурного бланка роблять позначення: Cito! (Швидко!), Citissime! (Найшвидше!) або Statim! (Негайно!).

Кількість рідких інгредієнтів у рецепті позначають у мілілітрах, грамах або краплях, а кількість інших речовин – у грамах.

Бланки рецептів належать до документів суворої звітності.

Наркотичні анальгетики слід виписувати тільки на спеціальних рецептурних бланках зі штампом, круглою печаткою лікувальної установи і особистою печаткою лікаря.

Лікарям, котрі не працюють у лікувально-профілактичних установах, заборонено виписувати рецепти на наркотичні анальгетики та отруйні лікарські засоби.

Лікарські засоби, виготовлені за рецептами, складеними самим лікарем, називають магістральними (лат. *magister* — вчитель, наставник). У таких рецептах завжди належить докладно вказувати склад лікарського засобу.

Лікарські засоби певного складу і способу виготовлення, зазначені у Державній фармакопеї, називають офіціальними (лат. *officina* — майстерня, аптека). При виписуванні офіціального лікарського засобу вказують його назву, встановлену Фармакопеею, і потрібну кількість.

При виписуванні рецептів допускаються скорочення (на приголосній літері).

Exercise 2. Прочитайте і запишіть речення, замінюючи слова і словосполучення українськими еквівалентами. / Read and write the sentences, replacing words and phrases with Ukrainian equivalents.

1. Бланки рецептів належать до документів (severe reporting).
2. (Therapeutic agents) певного складу і способу виготовлення, зазначені у (State Pharmacopoeia), називають офіціальними.
3. (Composition of therapeutic agent), зазначення лікарської форми і (address of the doctor to the pharmacist) про виготовлення і видачу її виписують (in Latin).
4. (Quantity of liquid ingredients in prescription) позначають у мілілітрах, грамах або краплях.
5. Виправлення в рецепті (are not allowed).

Exercise 3. Назвіть і запишіть іменники, від яких утворені наступні прикметники: / Name and write the nouns from which the following adjectives are formed:

Лікарський, наркотичний, особистий, стандартний, медичний, фармацевтичний, державний, верхній, рецептурний, круглий, профілактичний.

Exercise 4. Поставте слова у дужках у правильній граматичній формі і запишіть речення з ними. / Put the words in brackets into the correct grammatical form and write sentences with them.

1. Кількість рідких інгредієнтів у (рецепт) позначають у (мілілітри, грами або краплі).
2. Назви (отруйні лікарські засоби) і наркотичних анальгетиків у (складний рецепт) пишуть на початку рецепта.
3. Наркотичні анальгетики слід виписувати тільки на (спеціальні рецептурні бланки) зі штампом, круглою печаткою лікувальної установи і з (особиста печатка) лікаря.
4. Лікарські засоби, виготовлені за (рецепти), складеними самим (лікар), називають (магістральні).
5. Лікарські засоби певного складу і способу виготовлення, зазначені у (Державна фармакопея), називають (офіційальні).

Exercise 5. Доповніть речення, вибираючи потрібні слова у дужках. / Complete the sentences by choosing the correct words in brackets.

1. Склад лікарського засобу, зазначення лікарської форми і звернення лікаря до фармацевта про виготовлення і видачу її виписують ... мовою (державною, англійською, латинською, українською).
2. Лікарські засоби, виготовлені за рецептами, складеними самим лікарем, називають ... (лікарськими, магістральними, магістерськими).
3. Назви отруйних лікарських засобів і наркотичних анальгетиків у складному рецепті пишуть ... (на початку, у кінці, внизу) рецепта.
4. Спосіб застосування лікарського препарату позначають ... мовою (латинською, англійською, державною).
5. Використання латинських скорочень у рецептах дозволяється тільки відповідно до правил, прийнятих у ... практиці (лікарській, медичній і фармацевтичній, фармакологічній).

Exercise 6. Дайте відповіді на наступні питання. / Answer the following questions.

1. Що зобов'язані лікарі видавати хворим?
2. Як лікарі повинні виписувати рецепти хворим?
3. Якими мовами пишуть склад лікарського засобу і спосіб застосування лікарського препарату у рецепті?
4. Які позначення роблять у рецептурному бланку за потреби екстреного відпуску лікарського препарату хворому?
5. Кому заборонено виписувати рецепти на наркотичні анальгетики та отруйні лікарські засоби?
6. У яких рецептах завжди належить докладно вказувати склад лікарського засобу?

Exercise 7. Прочитайте текст «Правила виписування рецептів» ще раз і, використовуючи відповіді на питання вправи 6, розкажіть його. / Read the text «Prescription rules» once again and, using the answers to the questions in exercise 6, retell it.

Практичне заняття 15 (2 год.)

Тема: Пеніцилін

План

1. Ознайомлювальне читання тексту.
2. Вироблення навиків перекладу медичної лексики.
3. Побудова речень за вказаними граматичними конструкціями.

Рекомендована література:

1. Вальченко І. В. Ласкаво просимо!: навч. посібник з української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко, Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011.
2. Українська мова для фармацевтів. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло ІВ. – Львів, 2003. – 31 с.
3. Фахове мовлення фармацевта. Лексико-термінологічний рівень. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло І. В. – Львів, 2014. – 30 с.

Вправи і завдання до теми

Exercise 1. Запишіть і запам'ятайте значення слів і словосполучень: / Write down and memorize the meaning of words and phrases:

наявність – availability; presence
відповідний – appropriate, proper
показання = (*тут*) симптоми – indications, symptoms, signs
передбачений – created, preappointed, prescribed
чинне законодавство – laws in action, legislation in force, active (current) legislation
бути зобов'язаним – to be obligated
завірений підписом і печаткою – verified with signature and signet
урахування (*від*) урахувувати = брати до уваги – to note, to notice, to regard; to take into consideration/account)
властивості лікарського засобу – characteristics (properties) of therapeutic agent
чітко – clearly, distinctly; exactly, accurately
розбірливо – legibly
заповнення усіх граф у бланку – completion of a form
виправлення – correction, correcting
склад лікарського засобу – composition of therapeutic agent
зазначення – indication
звернення – address
позначення – sign, mark, note
прийнятий – accepted
отруйний – poisoning, poisonous; toxic
спосіб – way, method, manner
лікарський препарат – medicine
доза – dose, dosage
частота – frequency
тривалість – duration, continuance, length
за потреби – in case of necessity, in case of need
екстрений – special, emergency, extraordinary
швидко – quickly, promptly
найшвидше – most quickly (promptly)
негайно – immediately, without delay, at once, as soon (as quickly) as possible
рідкі інгредієнти – liquid ingredients (components)
сувора звітність – severe (strict) reporting
слід виписувати – потрібно виписувати
лікувальна установа – medical institution
наставник – preceptor, tutor, instructor, mentor, teacher

докладно вказувати – to point out to in detail
Державна фармакопея – State Pharmacopoeia
допускаються скорочення – abbreviations are allowed

**Exercise 2. Прочитайте та перекладіть текст «Пеніцилін». /
Read and translate the text «Prescription rules».**

П Е Н І Ц И Л І Н

Першим антибіотиком, який був відкритим і впровадженим у медицині був пеніцилін. Він був відкритий англійським ученим Александром Флемінгом у 1929 році в Лондоні. Він спостерігав відсутність росту бактерій у плісняві. Так як ця пліснява була **Penicillium notatum**, то він назвав цю речовину **пенециліном**.

Пеніцилін виготовляється з екстракту цвілі (плісняви), вирощеної у спеціальному рідинному середовищі.

Промислове виробництво (виготовлення), пеніциліну складається із декількох стадій, першою з яких є ферментація. На другій стадії пеніцилін витягується з плісняви, концентрується та осушується. На третій стадії стерильний концентрований розчин очищеного пеніциліну поміщається в ампули і висушується за допомогою процесу сухого замороження.

Різноманітні форми пеніциліну, що існують, позначаються як F, G, K, O, V, X. Вони дуже близько зв'язані за своєю хімічною будовою, але відрізняються за своєю антибактеріальною дією у тілі людини.

Майже всі види пеніциліну, що використовуються зараз, є білими кристалічними речовинами, що втрачають свою активність за наявності вологи.

Сьогодні пеніцилін призначають пацієнтам з бактеріальними інфекціями. Деякі інфекції, як-от пневмонія, гострий фарингіт, менінгіт, сифіліс та гонорея, й досі можна вилікувати пеніциліном. Його також використовують для запобігання інфекціям ротової порожнини. Як порядний та вмілий антибіотик, пеніцилін вбиває бактерію та перешкоджає її подальшому розвитку та розмноженню, атакуючи ферменти, які будують клітинні стінки бактерій.

Пеніцилін також заважає бактеріям синтезувати пептидоглікан, молекулу в клітинній стінці, яка забезпечує достатньо сил, необхідних їй для виживання в людському організмі. Препарат послаблює клітинні стінки і бактерія гине.

Exercise 3. Знайдіть у тексті еквіваленти таких слів і словосполучень. / Find in the text the equivalents of such words and phrases.

Was discovered; to be introduced into medicine; the absence of bacterial growth; special liquid media; the various forms of penicillin; to be closely related chemically; antibacterial action in the body; several stages; the first is fermentation; a sterile, concentrated solution of purified penicillin; to be placed in ampoules: the freeze-dry process; chemical structure; to be differ in antibacterial activity; white crystalline substances; the presence of moisture; patients with bacterial infections; to prevent oral infections; the bacterial cell walls; a molecule in the cell wall.

Exercise 4. Вставте у наступних реченнях потрібні прийменники. / Insert the appropriate prepositions in the following sentences.

1. Пеніцилін був відкритий А.Флемінгом ... 1929 році ... Лондоні (на; у; під).
2. Пеніцилін виготовляється ... екстракту цвілі (під; на; до; з).
3. Відрізняється дією ... тілі людини (на; у; до).
4. Промислове виробництво пеніциліну складається ... декількох стадій (з; під; до; від).
- 5.... другій стадії пеніцилін витягується ... плісняви (під; на; у; до).

Exercise 5. Закінчіть речення, використовуючи інформацію тексту. / Complete the sentence using the text information.

1. Промислове виробництво пеніциліну складається із ....
2. Майже всі види пеніциліну, що використовуються зараз, є ... .
3. Його також використовують для ... .
4. Сьогодні пеніцилін призначають пацієнтам з ... .
5. Вони дуже близько зв'язані за своєю хімічною будовою, але відрізняються за ... .
6. Препарат послаблює ... .

Exercise 6. Поставте дані слова у правильній граматичній формі, складіть з ними речення і запишіть їх. / Put the given words in the correct grammatical form, make sentences with them and write them down.

1. Спостерігати, у, пліснява, ріст, відсутність, бактерії, він.

2. Пеніцилін, цвіль, виготовляється, середовище, екстракт, з, у, спеціальний, рідинний, вирощена.
3. Зв'язані, відрізняються, у, але, близько, хімічно, своя, за, вони, антибактеріальний, людина, дія, тіло.
4. Пеніцилін, стадії, виробництво, ферментація, з, із, бути, складатися, декількох, перший, промисловий, які.

Exercise 7. Доберіть до українських словосполучень відповідні англійські еквіваленти. / Choose the appropriate English equivalents for the Ukrainian phrases.

1. ріст бактерій	1. liquid media
2. антибактеріальна дія	2. extraction of mould
3. промислове виробництво	3. bacterial growth
4. рідинне середовище	4. industrial manufacture
5. екстракт цвілі	5. antibacterial action

Exercise 8. Дайте відповіді на питання. / Answer the questions.

1. Який антибіотик був відкритий першим?
2. Хто, коли і де відкрив пеніцилін?
3. Що спостерігав Флемінг у плісняві?
4. Чому Флемінг назвав цю речовину пеніциліном?
5. З чого виготовляють пеніцилін?
6. Що ви знаєте про промислове виробництво пеніциліну?
7. Як позначаються форми пеніциліну, якими ми користуємося?
8. Як (або за чим) відрізняються форми пеніциліну, що існують?
9. Чим є всі види пеніцилінів, що використовуються зараз?
10. Яким пацієнтам призначають пеніцилін сьогодні?

Exercise 9. Прочитайте текст «Пеніцилін» ще раз і, використовуючи відповіді на питання вправи 8, розкажіть його. / Read the text «Penicillin» once again and, using the answers to the questions in exercise 8, retell it.

Практичне заняття 16 (2 год.)

Тема: Антибіотики

План

1. Ознайомлювальне читання тексту.

2. Вироблення навиків перекладу медичної лексики.
3. Побудова речень за вказаними граматичними конструкціями.

Рекомендована література:

1. Вальченко І. В. Ласкаво просимо!: навч. посібник з української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко, Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011.
2. Українська мова для фармацевтів. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло ІВ. – Львів, 2003. – 31 с.
3. Фахове мовлення фармацевта. Лексико-термінологічний рівень. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло І. В. – Львів, 2014. – 30 с.

Вправи і завдання до теми

Exercise 1. Запишіть і запам'ятайте значення слів і словосполучень: / Write down and memorize the meaning of words and phrases:

життя – life
доводити (показувати) – to show
проти – against
вводити (давати) всередину – to give orally
внутрішньом'язево – intramuscularly
місцево – topically
стрептоміцин – streptomycin
бути розчиненим – to be soluble
спричинювати – to cause
підвищений кров'яний тиск – increased blood pressure
водні розчини – water solutions
носовий – nasal
вушний – ear(s); of the ear(s)
випускати – to produce
різнооманітний – various
алергічна реакція – allergic reaction
застосовувати (використовувати) – to use
мокра пов'язка – wet pad
замість – in place of

**Exercise 2. Прочитайте та перекладіть текст «Антибіотики». /
Read and translate the text «Antibiotics».**

А Н Т И Б І О Т И К И

Термін «антибіотик» означає (anti – проти, bios – життя) «проти життя».

Антибіотики – продукти життєдіяльності (або їхні синтетичні аналоги і гомологи) живих клітин (бактеріальних, грибкових, рослинного і тваринного походження), які вибірково пригнічують функціонування інших клітин – мікроорганізмів, пухлин і т. п. Ця група включає сотні препаратів різної хімічної структури, що вирізняються спектром і механізмом дії, побічними ефектами і показаннями до застосування.

Ця дія антибіотиків була відкрита Александером Флемінгом у 1929 році. Пеніцилін був першим антибіотиком. Він є ефективним проти багатьох інфекцій. Пеніцилін вводять (дають) всередину, внутрішньом'язево та місцево.

Термін «антибіотики» запропонував у 1942 році С.А. Ваксман – єврейсько-американський винахідник, який народився в Російській імперії, біохімік і мікробіолог, чиї дослідження з розкладання організмів, що живуть у ґрунті, дозволили відкриття стрептоміцину та кількох інших антибіотиків.

У багатьох випадках, коли пеніцилін не допомагає, ефективним є стрептоміцин. Він є розчинним у воді. Його вводять (дають) внутрішньом'язево або приймають всередину.

Еритроміцин дають пацієнтам, у яких пеніцилін спричинює підвищений кров'яний тиск. Еритроміцин у водних розчинах використовують під час лікування носових і вушних інфекцій. Його також випускають у таблетках.

Неоміцин є ефективним проти різноманітних мікробів. Він не дає алергічних реакцій. Його приймають всередину або місцево. У деяких випадках неоміцин застосовують як мокру пов'язку замість мазі. Поділ антибіотиків на групи за переважною активністю базується на класифікації збудників інфекційних захворювань. Існують антибіотики з антибактеріальною, протипротозойною, протигрибковою і протипухлинною активністю. Активність антибіотиків не є постійною, а з часом знижується, що зумовлено формуванням стійкості (резистентності); резистентні збудники становлять небезпеку не тільки для пацієнта, в якого вони виділені, а й для багатьох інших людей, навіть розділених простором і часом.

Традиційно антибіотики поділяють на природні (пеніциліни, лінкоміцин, ванкоміцин та ін.), напівсинтетичні (продукти модифікації природних молекул:

амоксицилін, кліндаміцин, цефазолін тощо). Прийнятий розподіл на групи, класи і покоління (генерації) має велике значення з погляду розуміння механізму дії, спектра активності, особливостей фармакодинаміки і фармакокінетики, характеру небажаних побічних реакцій, вибірковості дії.

Exercise 3. Знайдіть у тексті еквіваленти таких слів і словосполучень. / Find in the text the equivalents of such words and phrases.

To give orally; allergy reaction; increased blood pressure; to be effective against many infections; is soluble; in place of; nose and ear infections; to give intramuscularly and topically; wet pad; the classification of the causative agents of infectious diseases; the activity of antibiotics; the formation of resistance; resistant pathogens; from the point of view of understanding the mechanism of action; nature of unwanted side reactions; selectivity of action.

Exercise 4. Вставте у наступних реченнях потрібні прийменники. / Insert the appropriate prepositions in the following sentences.

1. Ця дія антибіотиків була відкрита Флемінгом ... 1929 році (на; у; до).
2. Пеніцилін є ефективним ... багатьох інфекцій (до; за; проти).
3. ... багатьох випадках ефективним є стрептоміцин (до; на; у).
4. Стрептоміцин є розчинним ... воді (на; у; до; за).
5. Еритроміцин ... водних розчинах використовують ... час лікування носових і вушних інфекцій (на; під; за; у; при).
6. Поділ антибіотиків ... групи за переважною активністю базується на класифікації збудників інфекційних захворювань (за, в, на, під, у, на).
7. Прийнятий розподіл ... групи, класи і покоління (генерації) має велике значення ... погляду розуміння механізму дії (у, на, під, біля, з, лоя).

Exercise 5. Закінчіть речення, використовуючи інформацію тексту. / Complete the sentence using the text information.

1. Термін «антибіотик» означає .... .
2. Ця група включає сотні препаратів різної хімічної структури, що вирізняються ... .

3. Термін «антибіотики» запропонував у ... .
4. Еритроміцин дають пацієнтам, у яких ... .
5. У деяких випадках неоміцин застосовують як ... .
6. Існують антибіотики з ... .
7. Активність антибіотиків не є постійною, а з часом знижується, що ... .

Exercise 6. Прочитайте і запишіть речення, замінюючи слова і словосполучення українськими еквівалентами. / Read and write the sentences, replacing words and phrases with Ukrainian equivalents.

1. (The division of antibiotics into groups based) за переважною активністю базується на (the classification of the causative agents of infectious diseases).
2. Ця дія антибіотиків (was discovered) Александером Флемінгом у 1929 році.
3. Термін «антибіотики» (was proposed) у 1942 році С.А. Ваксман.
4. У багатьох випадках, коли пеніцилін не допомагає, (it is effective streptomycin).
5. Еритроміцин дають пацієнтам, у яких (it is effective streptomycin).
6. Активність антибіотиків (is not constant), а з часом знижується, що (is due to the formation of resistance).

Exercise 7. Доберіть до українських словосполучень відповідні англійські еквіваленти. / Choose the appropriate English equivalents for the Ukrainian phrases.

1. термін “антибіотик” означає	1. this effect of antibiotics
2. прості організми	2. to give orally, intramuscularly, topically
3. проти багатьох інфекцій	3. ця дія антибіотиків
5. вводити (давати) всередину, внутрішньом’язево та місцево	3. term “antibiotic” means
	4. simple organism
	5. against many

Exercise 8. Дайте відповіді на питання. / Answer the questions.

1. Що означає термін “антибіотик”?
2. Хто відкрив антибіотики? Коли?
3. Який антибіотик був відкритий першим?

4. Проти чого є ефективним пеніцилін?
5. Як дають (вводять) пеніцилін?
6. Чому пацієнтам дають (вводять) стрептоміцин замість пеніциліну?
7. Які хвороби лікують за допомогою еритроміцину?
8. Що ви можете сказати про неоміцин?
9. На чому базується поділ антибіотиків на групи за переважною активністю?
10. Як традиційно поділяють антибіотики?

Exercise 9. Прочитайте текст «Антибіотики» ще раз і, використовуючи відповіді на питання вправи 8, розкажіть його. / Read the text «Antibiotics» once again and, using the answers to the questions in exercise 8, retell it.

Практичне заняття 17 (2 год.)

Тема: Сульфаніламідні препарати

План

1. Ознайомлювальне читання тексту.
2. Вироблення навиків перекладу медичної лексики.
3. Побудова речень за вказаними граматичними конструкціями.

Рекомендована література:

1. Вальченко І. В. Ласкаво просимо!: навч. посібник з української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І. В. Вальченко, Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011.
2. Українська мова для фармацевтів. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло ІВ. – Львів, 2003. – 31 с.
3. Фахове мовлення фармацевта. Лексико-термінологічний рівень. Методичні розробки для студентів II-го курсу англomовного відділення. Укладач: Чикайло І. В. – Львів, 2014. – 30 с.

Вправи і завдання до теми

Exercise 1. Запишіть і запам'ятайте значення слів і словосполучень: / Write down and memorize the meaning of words and phrases:

сульфаніламідні препарати – sulfonamides
сульфамідні препарати – sulfa drugs
був відкритий – was discovered
широко – widely
запобігати – to prevent
менінгіт – meningitis
скарлатина – scarlet fever
свинка – mumps
вітряна віспа – chicken-pox
замість – in place of
антибіотик – antibiotic
створювати – to produce; create
побічні ефекти – side-effects
нудота – nausea
блювати – vomit
головний біль – headache
висипка – rash
застосовувати – to use
важливий – important
сечовий тракт – urinary tract
верхній дихальний шлях – upper respiratory tract
тонзиліт – tonsillitis
фарингіт – pharyngitis
запалення легень – pneumonia

Exercise 2. Прочитайте та перекладіть текст «Сульфаніламідні препарати». / Read and translate the text «Sulfonamide drugs».

СУЛЬФАНІЛАМІДНІ ПРЕПАРАТИ

Сульфаніламідни – це група штучних (синтетичних) лікарських засобів, що містять хімічну групу сульфаніламідів. Їх також називають сульфаніламідними препаратами.

Уперше сульфаніламід був відзначений як антибактеріальний засіб у 20-х – 30-х роках німецьким біохіміком Герхардом Домагком.

При дослідженні антибактеріальних властивостей пронтозилу, сульфаніламідного барвника, він з'ясував що пронтозил, здатний вибірково стримувати розмноження клітин патогенних бактерій.

Перший звіт про свої висновки він опублікував у 1935 році. Протягом трьох років пронтозил успішно використовувався для лікування кількох захворювань людей як стрептококового, так і стафілококового походження. Серед перших пацієнтів була власна шестирічна дочка Домагка Хільдегард, яка перенесла важку стрептококову інфекцію від нестерилізованої голки. Вона одужала, але через препарат зазнала постійного червонуватого кольору шкіри. Відкриття Домагком антибактеріальних властивостей пронтозилу принесло йому Нобелівську премію з фізіології та медицини 1939 року.

Лікарські сульфамідні препарати широко використовувались у медицині під час Другої світової війни. Сульфамідні препарати лікують багато інфекційних хвороб. Вони також запобігають менінгіту, скарлатині, свинці, вітряній віспі.

Сульфаніламідни дуже часто використовують замість антибіотиків. Інколи сульфаніламідни створюють побічні ефекти: нудоту, блювоту, головний біль, висипку.

У терапії сульфаніламідні препарати застосовують при лікуванні багатьох інфекційних хвороб. Найбільш важливе застосування сьогодні вони мають при лікуванні бактеріальних інфекцій сечового тракту. Широко застосовуються ці препарати для лікування інфекцій верхнього дихального шляху, таких, як тонзиліт, фарингіт, запалення легень (пневмонія), бронхіт.

Exercise 3. Знайдіть у тексті еквіваленти таких слів і словосполучень. / Find in the text the equivalents of such words and phrases.

A group of artificial (synthetic) medicines; was noted as an antibacterial agent; the antibacterial properties; a sulfonamide dye; the reproduction of cells of pathogenic bacteria; the reproduction of cells of pathogenic bacteria; streptococcal and staphylococcal origin; a severe streptococcal infection; a permanent reddish skin color; in place of; sulfa drugs; infectious diseases; to prevent meningitis, scarlet fever, chicken-pox; to cause side effects; nausea; headache; urinary tract; upper respiratory tract; pneumonia.

Exercise 4. Вставте у наступних реченнях потрібні прийменники. / Insert the appropriate prepositions in the following sentences.

1. ... дослідженні антибактеріальних властивостей пронтозилу, сульфаніламідного барвника, він з'ясував, що пронтозил здатний вибірково стримувати розмноження клітин патогенних бактерій.
2. Перший звіт ... свої висновки він опублікував у 1935 році.
3. Сульфамідні препарати широко використовувались ... медицині ... час Другої світової війни.
4. Відкриття Домагком антибактеріальних властивостей пронтозилу принесло йому Нобелівську премію ... фізіології та медицини 1939 року.
5. ... терапії сульфаміди застосовують ... лікуванні багатьох інфекційних хвороб.
6. Сульфаміди широко застосовуються ... лікуванні інфекцій верхнього дихального шляху.

Exercise 5. Закінчіть речення, використовуючи інформацію тексту. / Complete the sentence using the text information.

1. Сульфаніламідні – це група штучних (синтетичних) лікарських засобів, що ....
2. Вперше сульфаніламід був відзначений як антибактеріальний засіб у ...
3. Перший звіт про свої висновки він ...
4. Серед перших пацієнтів була власна шестирічна дочка Домагка Хільдегард, яка ...
5. Лікарські сульфамідні препарати широко використовувались у ...
6. Інколи сульфаніламідні створюють ...
7. У терапії сульфаніламідні препарати застосовують при ...

Exercise 6. Прочитайте і запишіть речення, замінюючи слова і словосполу-чення українськими еквівалентами. / Read and write the sentences, replacing words and phrases with Ukrainian equivalents.

1. Відкриття Домагком (of the antibacterial properties of prontosyl) принесло йому (Nobel Prize in Physiology or Medicine) 1939 року.
2. Вперше сульфаніламід був відзначений (as an antibacterial agent) у 20-х – 30-х роках (by the German biochemist) Герхардом Домагком.

3. Лікарські сульфамідні препарати (were widely used in medicine) під час Другої світової війни.
4. У терапії сульфаніламідні препарати застосовують (in the treatment of many infectious diseases).
5. Сульфаніламідни дуже часто використовують (instead of antibiotics).

Exercise 7. Доберіть до українських словосполучень відповідні англійські еквіваленти. / Choose the appropriate English equivalents for the Ukrainian phrases.

1. сечовий тракт	1. was discovered
2. замість антибіотиків	2. to produce side-effects
3. верхній дихальний шлях	3. urinary tract
4. був відкритий	4. upper
respiratory tract	5. створювати побічні ефекти
in place of antibiotics	5.

Exercise 8. Дайте відповіді на питання. / Answer the questions.

1. Що таке сульфаніламідни?
2. Коли вперше сульфаніламід був відзначений як антибактеріальний засіб і ким?
3. Коли Герхард Домагк опублікував перший звіт про свої висновки?
4. Хто був серед перших пацієнтів Герхарда Домагка?
5. Коли Герхард Домагк був удостоєний Нобелівської премії з фізіології та медицини?
6. Коли вперше сульфаніламідні препарати широко використовувались у медицині?
7. Які хвороби лікують сульфаніламідни?
8. Замість чого дуже часто використовуються сульфаніламідни?
9. Які ефекти інколи створюють сульфаніламідні препарати? Наприклад?
10. При лікуванні чого сульфаніламідни мають важливе значення?
11. При лікуванні яких ще хвороб широко застосовуються сульфаніламідни?

Exercise 9. Прочитайте текст «Сульфаніламідні препарати» ще раз і, використовуючи відповіді на питання вправи 8,

розкажіть його. / Read the text «Sulfonamide drugs» once again and, using the answers to the questions in exercise 8, retell it.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
практичних занять для студентів 2 курсу ІІ (осіннього)
семестру англomовного відділення спеціальності 226
«Фармація. Промислова фармація»
з основної дисципліни «УКРАЇНСЬКА МОВА (за професійним
спрямуванням)

<i>Змістовий модуль 3. Професійне мовлення фармацевта. Фармацевтична термінологія</i>		
Пр.зан. 1	Фармацевтична освіта в Україні. Вираження місця дії та послідовності дій у часі. Гр. констр. ЩО? триває СКІЛЬКИ часу?, ПІСЛЯ закінчення КУРСУ... , ПРОТЯГОМ ... , ДЕ? є ЩО? , ХТО? може працювати ДЕ?	2
Пр.зан. 2	Фармацевтична освіта в Україні. Вираження місця дії та послідовності дій у часі. Гр. констр. ЩО? триває СКІЛЬКИ часу?, ПІСЛЯ закінчення КУРСУ... , ПРОТЯГОМ ... , ДЕ? є ЩО? , ХТО? може працювати ДЕ?	2
Пр.зан. 3	Робочий день студента-фармацевта. Вираження місця дії та її терміну. Вираження умовних відносин. Гр. констр. ХТО? вчиться ДЕ? , ВПРОДОВЖ ЧОГО? , ЩОБ ...	2

Пр.зан.4	Фармакологія як фармацевтична наука. Вираження співвідношення частини і цілого, взаємозалежності, зв'язку між різними розділами науки. Гр. констр. ЩО? є ЧИМ?, ЩО? вивчає ЩО? ЩО? ґрунтується на ЧОМУ?, ЩО? спирається на ЩО?, ЩО? проводиться на ЧОМУ?	2
Пр.зан.5	Фармакологія як фармацевтична наука. Вираження співвідношення частини і цілого, взаємозалежності, зв'язку між різними розділами науки. Гр. констр. ЩО? є ЧИМ?, ЩО? вивчає ЩО? ЩО? ґрунтується на ЧОМУ?, ЩО? спирається на ЩО?, ЩО? проводиться на ЧОМУ?	2
Пр.зан.6	Фармакодинаміка. Вираження результату взаємодії між речовинами й організмом. Характеристика ролі хімічних зв'язків у фармакологічних реакціях. Гр. констр. ЩО? ґрунтується на ЧОМУ?, ЩО? визначає ЩО?, ЩО? притягується ЧИМ?, ЩО? відбувається ДЕ? Віддієслівні іменники.	2
Пр.зан.7	Фармакодинаміка. Вираження результату взаємодії між речовинами й організмом. Характеристика ролі хімічних зв'язків у фармакологічних реакціях. Гр. констр. ЩО? ґрунтується на ЧОМУ?, ЩО? визначає ЩО?, ЩО? притягується ЧИМ?, ЩО? відбувається ДЕ? Віддієслівні іменники.	2
Пр.зан.8	Фармакокінетика. Характеристика поділу предмета за призначенням, вираження часу дії. Гр. констр. ЩО? поділяють на ЩО?, ЩО? досліджує ЩО?, ЩО? визначає ЩО?, ЩО? розвинулось КОЛИ? Утворення віддієслівних іменників.	2
Пр.зан.9	Фармакокінетика. Характеристика поділу предмета за призначенням, вираження часу дії. Гр. констр. ЩО? поділяють на ЩО?, ЩО? досліджує ЩО?, ЩО? визначає ЩО?, ЩО? розвинулось КОЛИ? Утворення віддієслівних іменників.	2
Пр.зан.10	Аптека. Визначення предмета. Характеристика предмета за призначенням і використанням. Гр. констр. ЩО? – це ЩО?, ЩО? виготовляють ДЕ?, ДЕ? здійснюють ЩО?, ЩО? проводять ЩО?.	2

Пр.зан.11	Аптека. Визначення предмета. Характеристика предмета за призначенням і використанням. Гр. констр. ЩО? – це ЩО?, ЩО? виготовляють ДЕ?, ДЕ? здійснюють ЩО?, ЩО? проводять ЩО?.	2
Пр.зан.12	Рецепт. Визначення предмета. Характеристика предмета за кількісним і якісним складом. Гр. констр. ЧИМ? називається ЩО?, ЩО? складається з ЧОГО?, ДЕ? Пишуть ЩО?, ЩО? завершують ЧИМ?	3
Пр.зан.13	Правила виписування рецептів. Характеристика процесу за послідовністю дій, способом дії. Гр. констр. ЩО? виписують ЯК?, ЩО? пишуть КОЛИ?, Що? позначають ЯК?.	2
Пр.зан.14	Правила виписування рецептів. Характеристика процесу за послідовністю дій, способом дії. Гр. констр. ЩО? виписують ЯК?, ЩО? пишуть КОЛИ?, Що? позначають ЯК?.	2
Пр.зан.15	Пеніцилін. Характеристика предмета за походженням. Гр. конструкції ЩО? було відкрито КОЛИ?, ЩО? було відкрито КИМ?. Характеристика процесу за перебігом. Гр. конструкції ЩО? виготовляють з ЧОГО?, ЩО ⁹ складається з ЧОГО?. Характеристика предмета за формою існування. ЩО? позначається ЯК?, ЩО? відрізняється за ЧИМ?	2
Пр.зан.16	Антибіотики. Фармацевтична термінологія. Характеристика предмета за способом застосування. Гр. конструкції ЩО? вводити (приймати) ЯК?, ЩО? використовують ЯК?, КОЛИ?	2
Пр.зан.17 Пр.зан.18	Сульфаніламідні препарати. Віддієсловні іменники стану і процесу (нудота, блювота). Характеристика предмета за характером дії. Гр. конструкції ЩО? лікує ЩО?, ЩО? запобігає ЧОМУ?, ЩО? застосовують для ЧОГО?.	4
РАЗОМ		36

